

AVE MARIA

ŠTEV. (No.) 20.

OKTOBER 1st, 1921.

LETO (Vol.) XIII.

"AVE MARIA"

Izhaja vsaka drugo soboto—Published every second Saturday by

FRANCISCAN FATHERS

In the interest of the Order of St. Francis

1852 West 22nd Place

CHICAGO, ILL.

Naročnina \$3.00 na leto.—Subscription Price \$3.00 per year.

Entered as second-class matter Oct. 20, 1919 at the post office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at the special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on October 25, 1919.

IŽSEL JE "KOLEDAR AVE MARIA"
za leto 1922

In sicer letos izvanredno hitro, preje kakor kedaj preje, morda je eden izmed prvih koledarjev, ki so izšli za prihodnje leto.

To je velik vspah našega podjetja, katerega se bodo gotovo zveselili vsi naši prijatelji.

Koledar je skoraj še enkrat tako velik, kakor je bil lanski in ga krasi cela vrsta najrazličnejših slik.

Vsebina njegova je izbrana kakor še nikdar preje.

Te dni ga začnemo razpošiljati vsem našim naročnikom.

Upamo, da ga bodo vsi naši naročniki dobili najkasneje tekom štirinajst dni. Kjer imamo lokalnega zastopnika, ga bodo naročniki dobili pri njem.

Kjer ni lokalnega zastopnika, ga bomo počasi, naselbino za naselbino pošiljali vsakemu naročniku posebej.

Naročniki naj pazijo na to-le: da ga dobe letos VSI naročniki "Ave Maria", kajti plačajo zanj s povišano naročnino. To pa radi tega, ker s tem zmanjšamo delo zastopnikom in sebi. Za letošnje leto je za to naročnina na list "Ave Maria" s Koledarjem \$3.00.

Kedor bi ne bil toliko plačal, naj doplača sedaj, ko bode dobil koledar. Zanj velja Koledar samo 50c.

Za nenaročnike, ki ga kupijo, stane letos 60c, ker je skoraj še enkrat tako velik kakor je bil lanski, in bode toraj poštnina toliko več stala.

Sedaj pa, rojaki, pridno sezite po tej krasni knjigi! V ponos in veselje bo vsem katoliškim Slovencem v Ameriki! — Stalo nas je to delo res veliko truda, in veliko finančnih žrtev. Vendar smo vse storili z veseljem, da pokažemo naše priznanje prijateljem in dobrotnikom dobrega katoliškega tiska, da njih sodelovanje ni bilo zastonj.

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS.

DR. JAMES W. MALLY

EDINI SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

6127 St. Clair Avenue CLEVELAND, O.

Randolf: 3711.

Severova zdravila vzdržujejo
zdravje v družinah.

Beseda
ženskam.

Nikar ne tehtajte svojega zdravja z zanemarjenjem tistih nerednosti in oslabelosti, ki povzročajo toliko trpljenja. Dobite od svojega lekarja

Severa's
Regulator

(Severjev Regulator). Ta regulator je blažilo delujoča tonika in zdravilo. Priporočljiv je za popravilo tistih posebnih oslabelosti in neredov, ki so jim podvržene ženske.
Cena \$1.25.

Na prodaj po vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

STEV. (No.) 20.

OKTOBER 1st, 1921.

LETO (VOL.) XIII.

Naročnina za celo leto s koledarjem za Ameriko \$3.00. Za Evropo \$3.50.
Naročnina za pol leta za Ameriko \$1.50

List v obrambo sv. vere med ameriškimi Slovenci.

Angelji varuhi.

Mesec september je posvečen tudi angeljem varuhom. Angelji varuhi so od odraslih premalo, odločno premalo vpoštevani nebeški prebivavci. Mnogim so le nekak bavbav za otroke, tedaj tudi njih praznik bolj praznik za otroke kot za odrasle, kakor sv. Miklavž. Tako se jim zdi. V resnici pa odločno ni tako. Odraščen človek je prav tako potreben angelja varuha, kakor otrok, zato je njih praznik enako za odrasle kot za otroke. Sv. cerkev uči, oprta na sv. pismo, da je vsakemu človeku od trenutka, ko se lahko reče, da je, tedaj še predno zagleda luč sveta, pa do takrat, ko njegova duša zapusti telo, dan lasten angelj varuh, da ga spremlja, čuva, varuje po potih zemeljskega pregnanstva v nebeško domovino. Te resnice se odrasli mnogokrat premalo zavedajo in se radi tega tudi mnogokrat brigajo za svojega angelja varuha. Takim bi svetoval, naj z menoj zasledujejo bojni metež, ki ga ima angelj varuh s hudobnim duhom za dušo svojega varovanca. Upam, da bodo potem drugače sodili vsak o svojem angelju varuhu.

Ko je Bog pahnil vporne angelje z njih zlatih nebeških tronov, in jih priklenil na ognjene peklenke stole, so ti vsplamteli sovraštva in maščevavnosti do njega in vsega, kar je z njim. Seve nasproti njemu je bila vsa njihova jeza in maščevavnost onemogla zaslepljenost in zaslepljena onemoglost. Drugače je bilo potem, ko je Bog vstvaril človeka in ga povzdignil v nadnaravni stan, da kot tak v nebesih enkrat zasede mesta vpornih angel-

jev. Tega da bi človek, ki je po svoji naravi nižji od angeljev, dobrih in hudobnih, enkrat zasedel njih mesta, oni v svoji brezmejni ošabosti in nevoščljivosti niso mogli in ne morejo mirno gledati. Z vso svojo, res peklenko zamišljeno zvijačo, so se vrgli na prva dva človeka, da tudi nju naščuvajo k vporu protj Bogu. Po božjem pripuščanju ne brez uspeha. Od takrat človeški otroci nimajo več miru pred hudobnimi angelji. Kot rjovečji levi hodijo okrog in iščejo, koga bi požrli. Če sta naš praoče in pramati, ki sta bila vendar utrjena v dobrem, nasedla njih nakanam, koliko lažje delo bi imeli pri nas slabičih, ako bi dobri Bog ne bil posegel vmes in prekrizal toliko njih zlobnih načrtov, s tem, da je določil vsakemu človeku za ves čas njegovega bivanja na zemlji dobrega angelja za varuha, ki naj odbija srdite napade hudobnega in pripelje svojega varovanca k njemu, za katerega je vstvarjen.

O ko bi mogli s telesnimi očmi gledati strašne bojne prizore, ki se na neviden način odigravajo okrog vsakega izmed nas, od trenutka, ko stopi na pozorišče tega sveta, pa do trenutka, ko ga zopet zapusti! To vam je boj za življenje in smrt. Na eni strani pod spretnim vodstvom angelja varuha, ki vodi v boj vse dobro v človeku in zunaj človeka, na drugi strani pa pod prekanjenim poveljstvom hudobnega duha, ki istotako pošilja na svojo fronto vse, kar je slabega v človeku in zunaj njega.

Komaj se lahko reče, da je človek spočet, že zapoje

njegov bojni rog za naskok. On dobro ve, da je namen človekov na zemlji Bogu čast dajati in ga za plačilo enkrat v nebesih uživati. Eno bi raje preprečil kot drugo. Zato si prizadeva mlado bitje če le mogoče še prej s sveta spraviti, predno zagleda luč sveta in po sv. krstu postane pravi državljn božje države. Nepostavni materi šepeta na uho: Nikar se ne daj ljudem v zobe, saj veš, da nimajo srca za tako mater! S prstom bodo kazali za teboj. Tvoja prihodnost je za vedno uničena. Znebš se ga, nihče ne bo vedel! Postavni materi ve, da s tem ne more blizu. Zato jo pa na drug način skuša pripraviti do tega. Kaj hočeš s tolikimi otroci, ji prigovarja, kako jih boš pa v teh hudih časih oblekla, preživela in k poštenemu kruhu spravila? Če boš imela cel kup otrok, te nikjer ne bodo marali v stanovanje. Sicer pa to ni več moderno. Mater z veliko družino ima današnji svet za nerodno in omejeno, ki si ne zna pomagati. Pa recite, če bi se ta hudič ne kosal lahko z onim v raju! Koliko mater, nepostavnih in postavnih, mu nasede. A še mnogo več bi jih bilo, če bi angelji varuhi tako skrbno ne čuli ob kali mladega življenja. Seve za lase nobene matere ne vlečeje od greha proč, pač pa jim sami, po vesti in morda še po kaki vestni duši ljubeznivo govorijo na srce: Nikar, nimaš pravice, nedolžen je, nedolžnemu vzeti življenje, pa naj se ga tudi še ne zaveda, je umor! A ne samo umor telesa, ampak tudi duše. Duša tega, ako to storiš, ne bo nikdar gledala Boga. A on jo bo tirjal iz tvoje roke. Ali ne bo že odgovornost za tvojo lastno dušo zadosti velika? In ti hočeš vzeti na svoj račun še drugo dušo. Premisli vendar, predno si sama vtisneš pečat dvojne morivke! O marsikatero mlado življenje so angelji varuhi na ta način rešili.

Ako se hudobnemu duhu ni posrečilo v kali zadušiti nove božje stvarice in kljub vsem njegovim nakanam zagledala luč sveta ter bila oprana v Jagnjetovi Krvi, jo skuša vsaj prej spraviti s poti, predno se zave svojega namena na zemlji in začne sklepati ročice k molitvi. Tu se posluži matere same, da premalo pazi na otroka, bolj na svinje in kar ima še v hlevu kot nanj. Koliko otrok radi tega konec vzame. Sami so srečni, ker pridejo mej angelje, kar hudobnega duha seveda boli. A on je v sili tudi z muhami zadovoljen, kakor pravimo. Če ne more več doseči, je vesel, ako Bogu kak očenaš ali kako drugo dobro delo, ki bi ga otrok pozneje storil odje. Tam dobi zaveznico v kaki zanikerni otroški varhinji, ki pusti otroka in gre kaj večjega iskat. Otrok se mej tem prebrne in zaduši, ali kam pade, da ima zadosti. Zopet ima vrag malo zadoščenja in veselja. Pa še več bi ga imel, ko bi mu angelji varuhi teh malih ne prekrižavali računov. Otrok ima dva angelja varuha pravimo. In ne pravimo zastonj. Pri njih je to varstvo pogostokrat tako očitno, da smemo po vsej pravici govoriti o čedežu. Komu ni nobena taka čudežna zgodba znana? Saj jih

imamo celo knjigo. Pa niso vse popisane, ni mogoče, ker od dne do dne naraščajo. Tam blizu, kjer sem jaz doma, doli ob zeleni Savi, stoji hiša, kjer jim je predletj odneslo enega otroka. Vsi so mislili, da ga tu ne bodo več videli živega. Vendar so ga še. Ko so ga vprašali, kako je mogoče, da ni vtonil, je dejal: Majhen, lep fantek me je držal. Stariši niso kar nič dvojili, da gre za čudežno rešitev po angelju varuhu. Dogodek so dali naslikati. Podoba je še v mojem času visela v hiši. Tako angeli varuhi s podvojeno skrbjo čuvajo nad otroci, v dobi, ko so jim najbolj podobni.

Boj mej angeljem varuhom in hudobnim duhom postaja tem srditejši, čim bolj se otrok zaveda samega sebe in spoznava dobro in hudo. Ta pomladna doba je čas setve in saditve za oba. Hudobni duh vse mobilizira kar z njim čuti, da bi mu pomagalo sejati ljuliko v deviško zemljo mladega srca. Zdaj sam tako sladko prigovarja njih za dobro in slabo tako sprejemljivemu srcu in ga skuša pri korenini zastrupiti. Zdaj se skriva za kakega drugega, kar pač misli, da mu bolje in preje vspelo. Tu se posluži starišev samih, da z mejsbojnim preprirom, kletvijo, neprimernim govorjenjem, otroku vbijaio komaj zbujeni čut za dobro in lepo. Ondi pošlje v boj za mlado, nedolžno dušo pokvarjeno guvernanto, sprijenega tovariša, tovarišico, brezvestnega učitelja, učiteljico. Koliko jih na ta način zgodaj spravina široko cesto pogube, ki je nikoli več ne zapuste. A še neprimerno več bi bilo takih nedolžnih žrtev, če bi angelji varuhi ne čuli ob nežnem cvetju. Tudi ti v tej dobi mobilizirajo vse, kar ima kaj čuta za dobro in lepo: stariše, brate, sestre, sorodnike, zgledne tovariše in tovarišice, dobre učitelje in učiteljice pridigarje, katehete, spovednike, da pasejo deviško njivo njih sre z zdravim, čistim semenom, ter jim pomagajo varovati bujno mlado rast, in nežno cvetje pred slano. Angeljem varuhom in njih pomočnikom se imamo zahvaliti, da imamo še mnogo pridnih, nedolžnih otrok, deloma pravih angeljev, ki so naše edino upanje za prihodnost. Angelji varuhi so, ki kličejo starišem po njih vesti v spomin strogo dolžnost, da vzgoje svoje otroke za Boga, ki bo enkrat od njih glede tega tirjal strog račun rekoč: Kje so tisti, ki sem jih vama dal? Angelji varuhi so, ki skrbje za to, da tisti, ki imajo z otroci opraviti ne pozabijo, kar pravi Gospod: "Glejte, da ne zaničujete, to je pohišujete, katerega teh malih, ker povem vam, da njih angelji v nebesih vednogledajo obličje mojega očeta, ki je v nebesih!" In še strašnejših besedi: "Kdor pa pohiša enega teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo bolje, da se mu obesi mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu radi pohišanja!" Komu te besede zvane na uho, in angelji varuhi že skrbje za to, da mu, če je le količkaj dostopen, ta se bo pač stokrat premislil, predno bo brezsrčno in brezčutno pomandral to mlado cvetje otroških src.

TVOJ NEDELJSKI TOVARIS.

Piše Rev. J. C. Smoley.

JEDENINDVAJSETA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

Ni se nam bojevati zoper meso in kri, ampak zoper poglavarstva in oblasti.

Efež. 6; 12.

Na mnogoterih krajih čitamo v sv. pismu, da je naše življenje boj. Tako je sv. Pavel ob koncu svojega življenja pisal Timoteju: "Dobri boj sem bojeval." Proti komu se bojujemo? Proti telesu, proti svetlu. Telo hoče drugače živeti kakor duh, svet nas hoče zapeljati od postave Gospodove. Sv. Pavel pravi v današnjem listu: "Ni se nam bojevati zoper meso in kri... ampak zoper poglavarstva in oblasti." Pod "poglavarstvi in oblastmi" razume sveti Pavel peklenške sile. Resnično, težak boj! In k temu pride še, da se nam v današnjih časih ni treba boriti samo za sebe, ampak za vero samo, za cerkev Kristovo. Povsod najdemo sovražnike vere in cerkve, od vseh strani napadajo vero in Kristovo cerkev. Treba se nam boriti za sebe i za cerkev. In kako orožje treba vzeti za ta boj? Povem vam to danes in želim le, da bi bili vi vsi dobri vojaki Kristusovi.

* * *

L. 1872 je bil izgnan iz Nemčije red oc. Jezuitov. Zapustiti so morali svoje samostane in iskati pribežališča v tujini. Katoličani so prihajali k njim, da bi se poslovili od njih. Tako so prišli tudi v mestu Koblenc ljudje po slovo, posebno pa mladeniška Marijanska kongregacija—in prišli iz daljnih krajev: iz Bonna, Kolina, Elberfelda itd. P. Stenstrup, učenjak, mož skušnje imel je kratek nagovor. Med drugim je rekel sledeče: "Marijanska kongregacija je versko društvo, da bi se člani izpopolnjevali v krščanskem

življenju, da bi iz njih postali dobri boritelji za vero. Današnji časi so zli in potrebujejo vrlih mož, vrlih boriteljev. Kratko rečem, kaj mora vsak boritelj imeti: jasno glavo, čisto srce, trdno voljo... Te tri stvari priporočam vam ob slovesu."

Krasne besede! Jasna glava, čisto srce, trdna volja! To so lastnosti, katere mora imeti vsak kristjan, ako hoče zmagati v tem boji. In glejte, ravno te lastnosti priporoča sv. Pavel v današnjem listu. "Stojte torej," pravi, "opasani okoli svojih ledij z resnico in obdani z oklepom pravice, in obuti na nogah za označevanje evangelija miru." Na prvi pogled se nam zde te besede težke, pa so kaj lahko razumljive. "Opasani okoli svojih ledij z resnico", pomeni toliko, kakor: "imeti jasno glavo," kaj verovati. "Obdani z oklepom pravice" pomenja čisto srce. "Obute noge" pomenjajo trdno voljo, da nasledujemo Krista.

Prvo je toraj: jasna glava. Ne glava polna verskih dvomov, ne glava polna zmot in nevednosti; jasna glava, pravim! In tako glavo imamo kaj lahko! Podlaga naše vere je Kristus; dokazal je resničnost svojih naukov, njegove besede so večna resnica. Koliko sovražnikov je že vstalo proti Kristovi veri: njihovi nauki so izginili kakor megla, Kristova vera traja pa še vedno! Vstali so krivoverci in vstajajo še danes, a vsaka krivovera je prej ali slej razpadla. Brezverci so hoteli uničiti Kristovo vero z orožjem in krvjo; toda vedno se je izpolnila Kristova obljuba: "Peklenške sile je ne bodo premagale."

V Kristusovi veri smo varni, to si obdržimo jasno v glavi. Ne pustimo se slepiti z raznimi ugovori današnjih brezvercev, ki so po besedah

apostolovih blazni pred Bogom. Javno spoznavajmo Krista, kakor ga je spoznaval stotnik pod križem: "Resnično, ta je bil sin božji." — Jasna bodi naša glava v zadevah sv. vere! Radi se poučujmo o naukih naše sv. vere, radi poslušajmo nauke naše sv. vere, posebno pa radi čitajmo in podpirajmo katoliške liste in knjige!

Čisto srce! To bo druga lastnost dobrega bojvnika. Kdor ima srce polno grehov, bo slab bojvnik, bo hitro omagal. Iz srca se razteka kri po vsem telesu in daje silo in moč. Oslabi srce, oslabi celo telo. In tako je v duševnem oziru. Kdor ima čisto srce, se ne bo ustrašil nasprotnikov, se ne bo zbal njihovih napadov! "Poberi se satan," je rekel Gospod hudiču, ko ga je skušal. In z isto neustrašenostjo se bo postavil proti sovražnikom vere vsak, ki je čistega srca. Čisto srce ne pozna strahu, čisto srce navdaja bojvnika s srčnostjo.

Trdna volja! To bo tretja lastnost dobrega bojvnika. Ne da bi bili kakor trst, katerega nagiblje veter sem in tja, da bi se enkrat nagibali k dobremu, potem pa zopet k hudemu. Trdna volja mora okrašati našo dušo, pa bo zmaga naša. Stojimo trdni vsak v svojem poklicu, v katerega nas je Bog poklical. Niti za korak ne odnehajmo! Vedno in povsod izpolnjujmo zvesto svoje dolžnosti! Postavljeni smo na tem svetu kot bojvnik; in kot vojaška straža — boriti se nam treba za nas same i za cerkev; ne odnehajmo, končno bo zmaga naša.

"Bratje! Ni se nam bojevati zoper meso in kri, ampak zoper poglavarstva in oblasti," pravi sv. Pavel. Resnično, težak boj! Toda kdor ima te tri lastnosti, katere sem vam o-

značil: jasno glavo, čisto srce in trdno voljo, on bo dober bojevnik, on v boju ne bo omagal; po besedah sv. Pavla v današnjem listu bo "vse puščice hudobnega duha ugasil" in dosegel krono večnega življenja. Amen.

DVAINDVAJSETA NEDELJA PO BINKOSTIH.

...Učiš božjo pot v resnici.
Mat. 22, 16.

Celo farizeji so morali priznati Kristusu Gospodu: "Učenik, vemo, da si resničen;" rekli so mu sicer to iz hinavščine, priliznjenosti, vendar je to njihovo priznanje bila resnica. Dodjali so pa farizeji še nekaj; rekli so: "Vemo, da si resničen in da učiš pot božjo v resnici."

Kristus, Sin Božji, je učil pota božja. Sin Božji nam je pokazal božjo pot, po kateri morami iti, ako hočemo doseči izveličanje.

Katera pa je ta pot? Je jako važno za nas da je poznamo, ker sicer ne bomo prišli v nebesa. Vam je znana ta pot: Je to pot **ljubezni** in pot **pravičnosti**.

1.—Pot ljubezni: ljubezni do Boga in do bližnjega.

Sv. evangelist Marko pripoveduje sledeči dogodek iz Gospodovega življenja: Jeden pismarjev ga je vprašal, katera je prva vseh zapovedi. Jezus pa mu je odgovoril: "Prva vseh zapovedi je: Poslušaj. Izrael, Gospod, tvoj Bog, je eden Bog. In ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli in iz vse svoje moči; to je prva zapoved. Druga pa je tej podobna: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe; večja od teh ni nobene druge zapovedi." In pismar mu je rekel: Prav učenik, po resnici si rekel, da je eden Bog in da ni drugega razen njega. In njega ljubiti iz vsega srca in iz vsega uma in iz vse duše in iz vse moči in ljubiti bližnjega, kakor samega sebe, je več, kakor vse žgavne in druge da-

ritve." "Jezus pa, ko je videl," pravi evangelist, "da je modro odgovoril, mu je rekel: Nisi daleč od božjega kraljestva." (Mark. 12, 28-34.)

Da, resnično! Kdor hodi po poti ljubezni do Boga in bližnjega, on hodi po poti božji in gre proti nebeškemu kraljestvu. Oglejmo si to pot natančneje!

Pot ljubezni do Boga, kako srečna ta pot! Kdor ljubi Boga v resnici, iz celega svojega srca, ta bo vedno na Boga mislil. Vprašajte mater, ki iskreno ljubi svojega otroka, kolikokrat na dan! Prva misel, ko vstanem me ponese k otroku, in zadnja misel, ko se vlegam k počitku, je zopet pri otroku. Torej kdor res ljubi Boga, na Boga pogosto misli. In še več! Kdor ga ljubi, se bo varoval, da bi Boga razžalil, varuje se greha, rad spolnjuje božje zapovedi. Je morda to težko, toda pri tem spoznava, kar je rekel Gospod: "Moj jarem je sladak." O ko bi vsi hodili po tej poti, kako dobro bi bilo nam vsem! Imeli bi raj že tu na svetu!

Pot ljubezni do bližnjega! Ljubi bližnjega ko samega sebe! V tej besedi "ljubi" zapopadeno je vse, kar nam ljubezen ukazuje: vsakemu dobro hoteli, želiti in storiti, in vsega se varovati, kar bi bližnjemu škodovalo.

Kako bi bili srečni, ko bi vsi hodili po tej poti! Vzemimo na primer družinsko življenje: kjer je ljubezen med zakonskimi, tam je pravi raj; kjer so pa vedni prepiri in preklinjanje, je pravo peklo. Vprašam vas: Ni-li pot ljubezni v resnici pot božja? A ne samo za posamezne družine, marveč za cele župnije, za vse narode, za vse človeštvo. Bi li ne bil na svetu pravi raj?

To je pot ljubezni—pot božja, kakor jo je Kristus učil. Zato se ne čudite, če pravj sv. Pavel v današnjem listu: "To pa prosim, da bi vaša ljubezen bolj in bolj rastla v spoznanju in v vsej razumnosti." Je ta pot ljubezni tako velike važnosti za nas

vse, časno in večno!

2.—Pot pravičnosti, da se varujemo vsega, kar bi omadeževalo našo dušo. Korakajte vedno po poti božjih zapovedi; je to pot, katero je označil Gospod, ko je rekel: "Ne vsak, ki pravi: Gospod, Gospod!, pojde v nebeško kraljestvo, ampak ta, ki stori voljo mojega Očeta...ta pojde v nebeško kraljestvo."

Ne delaj hudega, da bi kopicil bogastvo; Kristus pravi: "Kaj pomaga človeku, če si cel svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi? Hodi po poti pravičnosti, ta te bo pripeljala k Bogu. In ko bi vam kdo ponujal vse bogastvo celega sveta, kakor je storil hudič, ko je skušal Gospoda, da bi privolili v greh, s Kristusom Gospodom recite: "Poberi se, satan!"

Ne delaj hudega komu na ljubo! K papežu Benediktu XII. je prišel poslanec francoskega kralja in ga v njegovem imenu prosil za nekaj, kar ni bilo pravično. Papež je vedel, da si bo nakopal sovraštvo kralja, a prošnji ni ugodil. Rekel je poslancu: "Povejte kralju, da imam le eno dušo in te nočem izgubiti." Kaj so rekli farizeji Kristusu, ko so ga skušali? "Vemo, da ti ni mar za nikogar, ker ne gledaš na lice ljudem, temveč v resnici učiš božjo pot." Tako ravnajmo vedno tudi mi: Ne glejmo, kaj bodo rekli ljudje, ne glejmo ne na levo, ne na desno, ampak ravnajmo, kakor zahteva to od nas pravičnost.

Kako prijetno bi bilo na svetu, ko bi vsi ljudje hodili po tej poti! Imeli bi raj tu na zemlji!

Razna pota kažejo ljudem krivi proroki, kako dospeti do sreče. Toda je samo ena pot, ki pelje ljudi res k sreči, in ta pot je pot božja, kakor jo je učil Kristus.

Prijatelji! Hodimo po tej poti! Srečni bomo tu na svetu, in srečno bomo dospeli po tej poti do našega končnega cilja, v nebesa. Amen.

Slavnostna priloga za sedemstoletnico

TRETJEGA REDA

ob priliki

mejnarnodnega tretjeredniškega kongresa.

Chicago, Illinois.

2 - 4 okt. 1921.

VSEM DELEGATOM,

ki so se zbrali te dni k

I. mednarodnemu tretjeredniškemu shodu

v Chicago, Ill.

DOBRO DOŠLI! BOG VAS SPREJMI! NAJ NAŠ VELIKI PATRIJARH IN OČE

SV. FRANČIŠEK

OBILO BLAGOSLAVLJA IZ NEBES TO NAŠE DELO, DABI OBRODILO STOTERNEGA SADU! Naj nam pomaga, do bomo njegov duh, ki je duh ljubezni, duh požrtvovalnosti, duh gorečnosti za zveličanje duš, duh zatajevanja samega sebe, duh socialnega dela, pred vsem pa duh serafinske ljubezni do Boga raznesli od srca do srca v vse vrste sedanjega človeštva. Današni svet potrebuje novega sv. Frančiška, naj se v resnici poživi njegov veliki duh, da bo zopet zavladalo na svetu mirno in srečno življenje!

Mati Elizabeta:

Sv. Francišek Asiški.

Francišek Asiški, ti seraf ljubezni,
ti zvezda, ki sedem stoletij žariš,
ki v svojih redovih še danes kot nekdanj
človeštvu nebeske darove deliš.

O, prosí, da božje ljubezni gorimo,
da zvesto po poti kreposti hitimo!

Ti čudo uboštva, ti vzor vseh ponižnih,
ki s Križanim križal si svoje telo,
zato ti je rane, odlika ljubezni,
dobrotno utisnilo sveto nebo.

O, dvigni nas, seraf, nad solzno dolino,
naj Jezus bogastvo bo naše edino!

Ti tretjega reda začetnik in oče,
v višave nebeske nam pota odpri,
da sveto živimo po tvojih vodilih,
preziramo zemljo in njene časti.
Izprosi, da kratko pozemsko trpljenje,
bo blažena steza nam v večno življenje!

Več umbrijskega solnca.

H. B.

Morda veste katero solnce mislim? Ne to, ki dan za dnem kroži nad nami, oziroma zemlja okrog njega in nam pošilja včasih bolj včasih manj gorke pozdrave in poljube. O tudi to solnce je doli v italijanski Umbriji lepše in gorkejšo, kot pri nas. Solnčni Italiji in njenemu biseru Umbriji, pošilja vedno najlepše in najtoplejše pozdrave. A ta zemeljski raj je obsevalo in ogrevalo še drugo solnce, katerega sij in blagodejna toplina se vidi in čuti še danes, dasi bo skoraj sedemsto let, kar je zašlo za gorami večnosti. To žarno umbrijsko solnce je sv. Francišek Asiški.

Francišek! Kadarkoli slišim to ime, ki mi pričara pred oči kralja mej sv. Franciški, asiškega vboščeka v vsej njegovi ljubkosti, vselej mi objame srce neko škričnostno, sladko otožno občutje, ki si ga sam ne znam popolnoma razložiti, tedaj

tudi ne z besedo izraziti. Spomini, na nekaj lepega, osrečujočega, kar je bilo, pa ni več, a bi srce še rado, da bi bilo, rode tako občutje. Približno tako je to občutje, kakor ga imajo naši novi Amerikanci, ki so pustili polovico srca tam kje v starokrajskih hribih, druga polovica jim pa nazaj sili.

Če se ti vroče poletne večere sedeš pred hišo in opazuj nervozno poulično vrvenje zmisljijo nazaj, recimo v one bajne sobotne ali predprazniške večere, ko so ob zadnjem vozu žita, sena, živinske klaje, šli proti domu in jim je že nedeljsko prazniški počitek družega dne lahko božal trudne ude, me bodo vsaj deloma razumeli. To velikansko nasprotje mej sedaj in nekdanj, mej začrnelim zidovjem industrijskega mesta in belo rojstno hišico mej oblaki tovarniškega dima in prahu, ter svežim planinskim zrakom, v kate-

rem prsa kar poskakujejo veselja, mej živce vbijajočim šundrom mestnih ulic in blagodejno tihoto, ki objema gorska pota, to nasprotje, pravim, rodi tisto sladko-otožno razpoloženje, in hrepenenje, ki je približno takokotmojerazpoloženje in hrepenenje, ko mislim na sv. Franciška. Oboje je neko domotožje po izgubljenem raj.

Razlika je le v tem in ta je dosti velika, da "grinhorna" zazibljuje v to tajnostno občutje spomini na njegov izgubljeni planinski raj, mej tem ko oboževalca sv. Franciška spravijo v to sladko-otožno razpoloženje spomini na oni raj, ki ga je naš praoče zajedel, sv. Francišek pa vsaj en košček nazaj pridobil. Reš, da samo zase, a zgled nam je dal, da je tudi nam odprta pot do njegaj. Spomini na ta izgubljeni raj rode še večje domotožje, kot spomini na izgubljeni planinski raj. Vezi, ki naš

vežejo na lepe domače kraje v teku let, popuste, če se popolnoma ne potrgajo. Vezi pa, ki nas vežejo na izgubljeni raj nekajlene sreče in veselja, se ne pretrgajo in se ne bodo, dokler bo to vedno nemirno in nepokojno srce bilo v naših prsih.

Koga bi ne objelo to sladko domotožje, če pogleda v košček zemeljskega raja, ki si ga je Frančišek zopet osvojil. Pogledjmo doli na bele umbrijske ceste. Berača vidimo na njej. Kaj družega more biti človek, ki bosonog, v revni zašiti halji, s torbo, brez palice, koraka po prašni, razbeljeni cesti, zdaj zamišljen, zdaj na videz sam s seboj govoreč. Da berač je, a svoje vrste berač! Še to, kar ima na sebi, ni njegovo, noče, da bi se imenovalo njegovo. Tako vbogega berača kakor on ni premogla takratna Italija. A tudi tako bogatega ne. Iz ljubezni do njega, ki je za nas ubog postal, ko je bil bogat, se je tudi on, bogatega trgovca sin, prostovoljno poročil z vboštvom, tako, da se je odrekel lastninski pravici do zadnjeda centesima in najslabše cape. Toda pod to ponošeno, izprošeno haljo so bila skrita nebesa, ki jih noben bogatin takratne Italije ni imel. Ne zato, ker se je vsemu odpovedal, to je storil tudi modroslovec Krat, ampak zato, ker je sledil prostovoljno vbogemu Gospodu, je postal že tu stokrat bogat, kakor je Gospod ti stičim obljubil, ki iz ljubezni do njega vse zapuste. In ker izmej navadnih človeških otrok ni nihče pred njim in nihče za njim tako temeljito obračunal s svetom in vsem posvetnim, ter se nihče ni tako tesno oklenil svojega vbogega Gospoda, tudi ni nihče tako bogat postal kot on. Kamor je prišel, v mrtvo naravo, ali mej svoje v svet zaverovane rojake, se je zdelo, da nosi rajsko pomlad s seboj. Obpotne cvetlice so radovedno dvigale svoje pisane glavice, gledale čudovitega moža, prisluškovale njegovemu samogovoru o ljubezni božji in vprašanje šepetale druga drugi: Je li to sin grešnega Adama? Nobeden njegovih otrok nam ni bil do sedaj tako na-

klonjen, kot on. Vsi so nam neusmiljeno sekali glavice in nas zlorabljalili v svoje sebične namene. Frančišek nam je pa tako dober. Tako ljubeče boža naša lica, posluša našo tiho pesem stvarniku in poje z nami. O to ni sin grešnega Adama, našega vpornega kralja!

Ptičkom in zajčkom in srnicam, katerih eni so večji junaki v perutih in nogah kot drugi, ko je treba bežati, se ni nikamor mudilo, ko je on sopihal po strmji poti na svojo Alvernijo, kakor bi vedeli, da so pred njim varni. Morda ga je kak kričavi vrabič, ta predrzni pocestni roparček, videl, kako se je sklonil k vbogemu črviču, ki se je počasi kopal skozi prah na drugo stran pota, da ga reši pretečega pogina. Morebiti ga je slišal, kako mu je ljubeče dejal: Čaj ti, vbogi bratec moj, ti bom jaz pomagal, da boš prej iz nevarnosti, ga lepo prijel, kakor se za božjo stvarico spodobi, in ga nalahno položil na drugo stran pota. Res kaj velja, če ni ta oprezni roparček vsega tega videl in slišal, ter hitro odfrifotal naprej povedat: Nič strahu, ta je z nami, če še nobeden doslej. Še črv, ki mu jaz brez usmiljenja vrat zavijem, kjer ga dobim, je njeemu bratec in bratovsko z njim ravna, pa mu mi ne bomo, ki smo drugačni bratje in sestre! Res ga je vse počakalo in se drenjalo okrog njega, kakor otroci okrog mame, ako vedo, da ima kaj sladkega pri sebi. In Frančišek je imel za vsako teh božjih stvaric sladko besedo, tako polno ljubezni, da so jo te živalice čutile in vsaka v svojem jeziku klicale za njim: Brat Frančišek, kako si ti dober, pridi skoraj spet k nam, od vseh preganjanim sirotam. Pridem, pridem, bratci in sestrice, jim je zagotavljal s svojim od ljubezni prepojenim glasom in nadaljeval svojo pot v alvernjsko samoto.

Njegovi rojaki so v začetku pomilovavno zrlji za nekdanj razkošno oblečenim veseljakom in zmajevali z glavami, češ, revček, zavrelo mu je! A ko so videli njegov jasnj obraz, tako poln rajskega miru, ka-

kor nikdar prej, ko so čuli njegov iz globine dobrohotnega srca prihajajoči pozdrav: Gospod naj ti da svoj mir, so se jim začele oči odpirati. Sami pri sebi so jeli razmišljati, niso li večji norci kot Frančišek. On pije mir in srečo iz vira, mej tem ko se sami ob svetnih mlakužah drenjajo in prerivajo, da pridejo na vrsto. In čem bolj pijejo, tembolj so žejni, kakor bi pilj morskovo vodo. Trumoma so začeli prihajati k Frančišku s prošnjo, naj tudi nje pripelje k živemu studencu, izvirajočemu iz večnih višav, da se napijejo iz njega žive vode, ki teče v večno življenje. Frančišek, dober kakor je bil, in želeč sladkega božjega miru vsakemu, jim je z besedo in zgledom rad kazal pot do tega skrivnostnega vira miru in sreče. Vedno večje število božjega miru žejnih se je zbiralo okrog njega. Solnčna Italija, takrat duhovno zastrta od črnih oblakov, je zopet postala dvakrat solnčna, ko jo je jelo ogrevati serafinsko toplo solnce — Frančišek in otroci tega solnca, bratje in sestre njegovih treh redov. Blagodejnost serafinskih južnotoplih žarkov, se je začutila po celem katoliškem svetu.

Skoraj bo sedemsto let, kar je to žarno solnce zašlo za umbriskimi gorami, a njegova zarja je še dolgo, bolj ali manj do danes zlatila njih vrhove in metala svoj sij po vsej Evropi. Saj svetniki nikoli popolnoma ne umrjejo, najmanj pa sv. Frančišek. Seve, solnčna zarja nima tiste moči kot solnce samo. Ko vrhovi gora še žare, se doline že zagrinjajo z žalobnim pajčolanom, ker se njih pestro življenje pogreza v začasni nočni grob. Tako je na Umbrijo, Italijo in Evropo sploh polagoma legala tema, ko je sv. Frančišek zadnjič odpel svojo priljubljeno solnčno pesem in obrnil oči k večnemu Solncu.

Da, dolgih sedemsto let bo tega! Kaj je mej tem vse svet poskusil, kaj vse iznašal, da bi razgnal temo, ki ga je vedno bolj objemala, in zopet zagledal zlato solnce miru in sreče. V svojem neugnanem hrepeneju po solnčnih dneih je izvršil ču-

da. S silo razmišljujočega in razglabljačega uma je prodril do skrivnostnih naravnih sil, o katerih se Francišku še sanjalo ni, in si jih zaslužnil. Z njih pomočjo si je delal življenje vedno bolj udobno. Ali pa tudi vedno bolj solnčno in srečno? Žalibog, da prej nasprotno. Se je li nad svetom kdaj nakopičilo toliko sivih oblakov, iz katerih švigajo bliski in strele, kakor danes, v dobi elektrike in drugih, Franciškovim dobi nepoznanih naravnih sil, ki človeku naših dni prihranijo toliko življenjske moči in toliko žuljev? Težko. Precej življenjske energije, moči in dokaj žuljev si danes res prihrani, solze pa nobene, te mu teko, obilnejše in grenkejšje kot kdaj poprej.

Zakaj vendar? Zato ker je vdrl v naravo kot ropar. Mesto da bi ob njenih tajnih silah, ki jih odkriva, padal na kolena in Bogu stvarniku, ki jih je vanjo položil, čast in hvalo dal zanje, ter jih v njegovo čast izrabljeval, jih zlorablja s tem, da pada pred se na kolena, se farizejsko bahavo solnči ob svojih iznajdbah in si skuša z njih pomočjo tukaj ustvariti nebesa. Tako oboževanje samega sebe in narave pa narava odklanja, tacega roparja, ki ji s silo trga od Stvarnika ji zaupano bogastvo, da ga izrablja proti njemu, se ona ogorčena otresa. Radi tega se giblje moderni človek sredi božje narave, ki je bila Francišku kakor družina bratov in sester enega, božjega duha, kot ropar, krvavih rok in kosmate vesti, kjer mu vse, kar je bilo Francišku brat in sestra, očitajoče kliče: Ropar, morilec! To so pač vse drugo kot solnčni dnevi.

Toda svet že spoznava, da se na tej poti solnce vedno bolj skriva in ga objema vedno večja tema. Strah ga postaja, kam ga zna zvesti. Že si želi nazaj na solnčna pota, z značnimi in križi zaznamovana. Še ga je sram se obrniti in priznati, da ni na pravi poti, a korak naprej mu zastaja, boji se zijajočega prepada, ki ga gleda pred seboj. Morda bo kdo rekel, da so to le prazne sanje in loterijsko upanje, da je prej nasprotno

res. Ta pač ne pozna potov človeka, ki se vrača, tedaj tudi potov človeštva ne, ki so nazadnje ista. Niri človek niti človeštvo ne postane naenkrat vrag ali vražje, kakor tudi ne naenkrat svetnik ali svetniško. Navadno božja milost počasi deluje, ker deluje z naravo, ki je počasna. Nenadna, čudežna spreobrnjenja so slučajni in še ti samo pri posameznih, ne pri človeštvu sploh. To se polagoma ohlaja za Boga in polagoma zopet ogreva zanj. Čas ohlajanja je v splošnem za nami, čas ogrevanja je v teku. Le pogledjmo nekoliko izraze notranjih čustev tistih, ki započena dobe ohlajanja in dobe ogrevanja za Boga. To so naši pisatelji in pesniki.

Takozvani preporoditelji — grabežljivi volkovi imajo od nekdanj navado v ovčjih oblačilih nastopati — so započeli dobo ohlajanja. Iz kristjana zopet človeka narediti je bil njih program. Nadaljevali so to delo naturalisti, ki so poznali le božansko naravo, ne pa Boga Stvarnika narave. Nastopali so tudi pod blestečim imenom prosvitlenci. Njim so prišli na pomoč materijalisti z Darvinom na čelu, ki so poznali in priznali samo materijo, snov, kar se da s peterimi čuti zaznati, ona da je mati vsega, ne izvzemši Boga. Vsi ti so se prizadevali obrniti človekov pogled od neba k tlom, ker so bili z modroslovcem Comptom prepričani, da ko se to zgodi, bo zemlja zopet postala raj. Mnogi so se dali od njih zvoditi in so svoje oči res samo v zemljo obrnili. Nekí zgolj pošvetni duh je zavladal po svetu. Modroslovni norec Nietzsche je že napisal mrtvaški parte, smrtni oglas po umrlem Bogu: "Kaj je z Bogom?" vprašuje. In odgovarja: Naj vam jaz povem: ubili smo ga! Jaz in vi, vsi smo njegovi morivci. Ali ne slišimo žvenketa lopat, s katerimi so ga pogrebniški zagrebli? Ali ne duhamo razkrajanja mrtvega Boga? Da, tudi Bogovi razpadajo v grobeh. Bog je mrtev! Bog ostane mrtev!" Tak je menil on in mnogi drugi z njim. In po njih mnenju bi drugi z njim. In po njih mnenju bi

se moral nad njegovim grobom začeti zemeljski raj. Ali se je začel?

Isti Nietzsche, ki je Bogu pisal posmrtnico in se veselil zemeljskega raja, ki ima z njo napočiti, je razočaran priznal: "Vodovje vere pada in pušča za seboj močvirje in močvare." Močvirje in močvare so pa raj samo za žabe. Isti konfiteor, isto kesanje so prevarani molili vsi, ki so si pod besedo raj kaj lepšega predstavljali kot je življenje v blatu. Tako se je svet polagoma ohlajal za Boga, dokler se ni v močvirju ohladil, a v njem mesto obljubljenega in pričakovanega raja našel pekel. Objemajoč blato, kakor pravi prerok Jeremija, je še bolj zaželel nazaj v očetovo hišo, kakor zgubljeni sin, ki je vsaj s svinjami delil hrano. Začela se je nova doba ogrevanja za Boga.

Od začetka tega stoletja sem se vedno čuje iz močvirja glas: Nazaj k Bogu! Človek, tako protestant Rogge, po polomu moderne kulture in napredka zopet drhti po živem studentu. "Vera, ki jo je kot izžeto limono vrgel v stran, se zopet seli v glave in srca." — Mi trkamo na duri materijalizma, pravi Navman, a le stara trudna glava se pokaže ven. Njegov čas je minil. Nihče mu več ne verjame, da ni družega kot snov in le snov. Nevera se je izživela. Imela je svoj čas, a ga danes nima več. Človeštvo zopet sprašuje, li res ni ničesar višjega kot ta "boga zemlja?" Na drugem mestu pravi isti, da je ena najznačilnejših potez vsega modernega duševnega življenja vedno močnejše povdarjanje potrebe vere. Celu vrsto mest bi vam lahko navedel iz raznih pisateljev in pesnikov zadnjih desetletij, ki to potrjujejo. Da, človeštvo je na potu k Bogu nazaj. Svetovna vojska mu je na videz zastavila pot in obrnila korak zopet v nasprotno smer. A samo na videz.

Vojska sama res ljudi še ni nikoli poboljšala, ampak je še višje dvignila zatvornice in odprla njih strastem pot. Tudi svetovna, ki smo jo doživeli a še ne preživeli, v tem ne dela izjeme. Kaznovano človeštvo se ta-

ko obnaša kot kaznovan paglavec. Če temu ušesa nateguješ, te bo jokane prosil, da ga pusti in ti obljubljal, da nikoli več. Ko bo kje za plotom, ti bo v prvi jezi osle in fige in pesti kazal. A to le v prvi jezi. Ko se ta poleže, se pokaže blagodejni vpliv kazni. Drugič ga ne boš več dobil na hruški, ali kjer si ga zasačil, ima strah. Prav tako se obnaša z vojsko kaznovano človeštvo. Dokler je Bog vihtil krvavo šibo, ki si jo je samo spletlo, je ječalo in zdihovalo in ga prosilo, naj odneha. Ko je res odložil, mu je začelo osle in fige kazati. A tudi to je le prva, onemogla jeza. To je piškav sad vojske, ki najprej pade z drevesa. Pravi, zdrav sad vojske še zori in se debeli. Ona je človeško dušo globoko preorala in veliko njenega pleva spodorala. Že zdaj, ko se po vojnem viharju razljučeno valovje še ni umirilo, se vedno glasneje in jasneje čujejo proseči klici: Gospod, otmi nas, poginjamo! Polagoma se tistim, ki kaj mislijo in ti so, ki sejejo v razorane duše, odpirajo oči, spoznavajo, da zemlja, ki ni imela nikoli zadosti krvi svojih dozdevnih sinov, ne more biti naša mati, ampak kvečjemu trdosrčna mačeha. Zato se že obračajo proč od nje Bogu nazaj.

Značilen zato je klic, ki danes odmeva po evropskih razvalinah. Več frančiškanizma! Človek bi skoraj ne verjel, da je to res, ko bi ta klic ne bil tako glasen in jasen. Kako prizirljivo so še pred nekaj leti razni socialni reformatorji in delavci, tudi taki, od katerih bi po pravici kaj boljšega pričakovali, gledali na nositelje Frančiškovih idej, češ, da so se preživeli. Zdaj se pa s praga nove dobe sliši glas: Več frančiškaniзма! Pa tu ni mesto, da bi komu

vest izpraševal. Najraj dam duška veselju, da si svet po dolgih vihar-nih temnih dneh, ki so jih razsvetljevali le bliski in strele, zopet želi žarkov umbrijskega solnca. Da bi se le pustil od njih ogreti in pregreti! Da bi jih le tako željno srkal v se, kakor mladi življenja željni bolnik, ki je že obupal nad zdravniki, a zato s tem večjim zaupanjem svoja vpadla in votla prsa k solncu obrača.

Saj prav takemu jetičnemu bolniku je podoben današnji svet. Dolgo, predolgo so hodili razni mazači okrog njega in mu svetovali to in ono. Vspah je pa bil: strašno petletno bruhanje krvi, da je skoraj izkrvavel. Zato ni čuda, če si je že na pol mrtev zaželel proč od padarjev in "pulfercev" v solčno kopel umbrijskega solnca. Njegovi žarki mu bodo, upa in lahko upa, zamorili bacile in zacelili rane. A vam, ki imate skrb za bolnika, vam socialni delavci, je pred vsem treba več umbrijskega solnca, kajti greje samo, kar je ogreto, mejtem ko mrzlosolnčne žarke absorbira, požira, in tako bolniku krade.

Lepše vaše dolžnosti napram težko bolnemu svetu ni mogoče predočiti, kakor je to storil slavni slikar sv. Frančiška Gvidon Renni. Saj poznate to najlepšo in najizrazitejšo podobo serafinskega očaka? Frančišek stoji na zemeljski obli, na katero je zasajen križ. Z obema rokama objema Križanega. Lep izraz njegove serafinske ljubezni! Križani mu je vrnil ljubezen za ljubezen, snel je desnico s križa in jo ovil okrog svojega ljubljence. Tako se ljubeče objemata najboljši učenik in najboljši učenec. Učenik sklanja glavo k učencu, kakor bi mu hotel

reči: Prav, brat Frančišek, da si se povzpel nad zemljo in vse zemeljsko k mojemu objemu! A glej tu doli druge moje brate, ki slepi, brez vodnika, tipajo in tavajo naprej! Okleni se jih ti z eno roko, kakor sem jaz tebe, da ne popadajo v prepad. Učenec proseče gleda učenika. Iz oči se mu bere prošnja: Gospod, rad podam roko tvojim in svojim slepim bratom, a pusti me prej, da se sam ogrejem ob tvojem ljubečem Srcu, predno grem ogrevat druge. In Frančišek se je grel in grel pri tem ognjišču ljubezni, dokler mu ni srce v plamenih zagorelo. Potem šele je odtrgal eno roko od Križanega in jo podal svojim slepim rojakom. Ko so ti začutili njeno blagodejno toplino, ki je prihajala iz plamenečega srca, so se je radi oklepali. Tako je postal Frančišek reformator svoje dobe samo s programom ljubezni v srcu. Vse drugo mu je ona narekovala.

Enako se morate vi, ki hočete dvigniti ljudske mase, po Frančiškovem zgledu najprej sami dvigniti iz zemeljskih v nebesne višave. Z obema rokama se morate okleniti Križanega, da se prej sami ogrejte, predno skušate ogreti mrzle mase. Če bo vaša roka, ki jo boste podali ljudstvu, elektrizirana od ljubezni prihajajoče iz srca in izvira-joče v božjem srcu, bo imela magnetično moč. Ljubezen je in ostane prva velesila. Zato: Več umbrijskega solnca, pred vsem vam socialni buditelji in voditelji, in po vas pa ljudskim masam! Potem se bodo raztrgana pljuca sodobne družbe, kljub toliki izgubi krvi, zacelila. Mesto zamolklega Miserere, ki se sedaj čuje iz njenih votlih prsi, bo zadonela v srebrnocistih glasovih solnčna pesem sv. Frančiška.

Sv. Francišek Asiški.

MATI ELIZABETA. O. S. URS.

Tri slike.

I. Ustanovitelj franč. reda.

Dvorana v Vatikanu; papež Inocenc III. na prestolu v polnem ornatu, pred njim kleči sv. Francišek, podajajoč sv. Očetu redovno pravilo v potrjenje; ob strani angel ki razprostira roki nad sveto knjigo; v ozadju klečita dva brata, Frančiškova spremljevalca.

Pekoče žarke meče južno solnce na večni Rim, na Tiberu šumečo, na Lateran in Vatikan, lijo skoz okna s silo nepoznano te južne luči v papeško dvorano, kjer nudj se očem nebes prizor: Siv starček v papeškem ornatu, tiara zlata krije srebro glavo, modrost na čelu, papež Inocenc deli vsem blagoslov in mir in spravo. Pred njim kleči asiški ubožec, odet z najrevnejšo redovno haljo, prehodil pota je razsežno daljo s svetniško željo v dušj svoji. Svetnik je to — v njegov obraz vklesan je Kristusov izraz, v potezi vsaki priprostost umbrijskih otrok, v očeh globokih nič od zemlje,

edino Bog.

Odpre svetnik molčeča usta in govori:

"Po teh pravilih, sveti Oče, prosim, do konca dni naj mojih bratov vsak živi; potrdi to naj Vaše roke blagoslov!" Desnico dvigne Kristusov namestnik nad knjigo sveto v blagoslov, potrjen, ustanovljen v Cerkvi red je nov.

Glej, v tistem hipu razlije luč skrivnostna, luč nebeška se nad asiškega svetnika, v lepoti mistični pravilo sveto v njegovi roki zasvetlika; ponižno skloni se svetnik nad njo — v globino časov mu strmi oko; v nebeški viziji zagleda tiste, ki to pravilo jim bo zlata pot, ki v prvi, drugi, treji red Frančiškov

bo milostno poklical jih Gospod. Svetnik asiški gleda in strmi, nebeška radost mu v obraz priplava molitev vročo duša govori: "Gospod ne meni, tebi slava!"

II. Ljubitelj narave.

Skalovita umbrijska pokrajina — v ozadju gore; v ospredju na levi sedi sv. Francišek, okolu njega ptice in gozdne živali; na strani skupina angelov, ki z godbili v rokah strme občudujejo nebeški prizor.

V lepoti umbrijskega solnca se kopljejo Sabinske gore, vijolna luč odeva pobočja, vrhovi v škrlatu blešče; skalovje sivo v poldansko vročino strmi,

ni senčnih dreves, le nizko grmičje ob žejnih skalah medli; le tu in tam med široko razpoko v bodečem listju modrikast cvet tako nedolžno priprost in pohleven kot gor apeninskih neskarjeni svet.

Tu v tih samoti svečanih gora sedi na skalj asiški ljubitelj narave, nad njim in v njegovi duši Bog. Krog njega krilati pevci višave, najplašja žival skalnih gora svetnika asiškega ljubi, pozna.

na vejah so kosi pohlevni.
 Čez ramo je srna glavico dvignila
 nežno,
 očeta Frančiška z bistrim očesom
 gleda hvaležno;
 na drugi rami je ščinkavec—brat,
 Ob nogah zajčki, berački planinski,
 po kuti mu plezajo revni,
 tam veveric dvoje—tam hrčki glo-
 davci,
 tam vrabček besedo ljubezni ujel bi
 rad,
 in lastovka—sestra-svetniku na roki
 v poteze mile se ljubko ozira

in vanj ščebetaje široki kljunček
 odpira.
 Svetnik jih gleda, ljubkuje in boža,
 za vsako živalco ima smehljaj,
 za vsako pozdrav in prijazen nago-
 vor:
 Sestrice in bratje, poslanci neba
 slavite Boga!
 To ni več zemlja — —
 v gore apeninske se vrnil prvotni je
 raj.
 Glej angele božje ta kraj je privabil
 prišli so pogledat Frančiškovo
 skromno nebeško življenje,
 v kitare izlivajo svoje strmenje.

III. Frančišek in jaslice.

V ozadju smrekovega gozda jasli-
 ce; ob božjem Detetu kleči sv. Fran-
 čišek zatopljen v preišljevanje;
 pred hlevom na levi skupina redov-
 nih bratov, na desni skupina Um-
 bričanov.

Enajststo let je poteklo v večnost
 od pravih jaslic, od betlehemskih
 dni,
 ko v mrzlem hleycu na trdi slami
 je ležal Kralj časti.
 Enajststo let je obhajal svet
 svoj Božič brez hleva in jaslic,
 brez one ponižnolepe naprave
 ki ni brez nje božične radosti, boži-
 čne slave.
 Ljubezen je zemlji Betlehem dala,
 ljubezen je serafa zemlji poslala,
 da jaslice zopet zgradi.
 Frančišek Asiški, ta seraf ljubezni,
 je vglobil duha v božično skrivnost,
 pod umbrijske smreke je hlevček
 postavil, božično noč
 je klical pred jaslice ljubljene brate
 in umbrijsko ljudstvo, priprosto in

verno,
 da vidi ljubezen nebes neizmerno,
 da v jaslicah Dete nebeko slavi.
 Kako je zamaknjen asiški ubožec
 v veliko božično skrivnost,
 ob Detetu božjem, ubožstvo trpečem
 je njemu ubožstvo najslajša sladkost.
 Molči svetnik—a usta njegova ob-
 kroža smehljaj.
 Frančiškova duša, velika in sveta,
 iz njega odseva;; ljubezen kraljeva
 izliva se v jasli na ljudstvo na brate.
 O tiha, o sveta, o blažena noč!
 Molči svetnik,—resnice zlate
 lijo iz njegovih svetniških potez:
 "Če reven tako si ti, Kralj nebes,
 ubožstvo, odpoved ljubimo,
 za revnim Gospodom revni hodi-
 mo!"
 Razumejo bratje, razume ga ljud-
 stvo,
 ki v jasli božične ponavlja:—"Ubo-
 šstvo, odpoved ljubimo,
 za revnim Gospodom hodimo!"
 Nad umbrijskim hlevcem božična
 noč plava, Bogu na višavi slava!

Začetek in razvoj tretjega reda.

H. B.

Kakor otroci mesa, tako tudi otroci duha niso sad trenutka. Mej spočetjem in rojstvom obojih je doba tajnega a trajnega razvoja, ki pri otrocih duha ni samo mesece dolga, kot pri otrocih mesa, ampak večkrat cela leta. Pa tudi potem, ko so postali otroci sveta, se oboji še dalje razvijajo, otroci mesa morda desetletja, otroci duha pa tudi stoletja.

Tudi Frančiškov najmlajši sinček, njegov Benjamin, tretji red, ki letos obhaja svojo sedmo stoletnico rojstva, je po svojem bistvu, po svojem duhu, že leta prej živel in se razvijal, predno je zagledal luč sveta kot krepko dete, polno življenja za sedem in še več stoletij. Kakor pa pri otrocih mesa ne praznujemo dneva njih spočetja in ne štejemo dni od tega trenutka, ki je le Bogu in naravi znan, temveč od takrat, ko so zagledali luč sveta, tako tudi pri otrocih duha ne slavimo dneva njih spočetja v duhu ampak dan, ko so v mesu vidno stopili pred nas. Zato ima Frančiškov Benjamin, ki se je po večletnem skritem razvoju še le leta 1221. v mesu svojega pravila pojavil, letos sedemstoletnico svojega rojstva, mej tem, ko je on svojega spočetja že pred leti tiho in tajno, kakor je bilo, obhajal.

Leta 1210. je Frančišek, kot osem in dvajsetletni mladenič s svojimi prvimi brati pokleknil pred papeža Inocenca III. da dobi od njega, kot namestnika Kristusovega, oblast in blagoslov ubogim oznanjati evangelij. Ko je papež, sprva po britkih skušnjah malo nezaupen, po božjem navdihnjenu premočil Frančiškovo srce in spoznal, da ga prevega pravi apostolki duh, je dejal njemu in njegovim bratom: "Pojdite z Bogom, in oznanujte vsem spreobrnjenje, kakor vas bo Gospod navdahnil."

Takoj na to je Frančišek s svojimi brati začel poverjeni mu apo-

stolat. Tudi ljudstvo je te nove pridigarje, ki so tako radi povdarjali vboštvo, v začetku od daleč in od strani gledalo, kakor otrok tujca. Njih predhodniki s podobnim evangelijem, valdenci in lombardski bratje, so mu zapustili slab spomin. A ko je sprevidelo, da so to čisto drugi možje, polni pravega, božjega duha, ki sami še strožje žive, kakor od drugih zahtevajo, se jim je približalo, jim odprlo srca na stežaj in hotelo kar vprek celo za njimi v samostansko samoto.

Tu pred samostanskimi durmi prvih frančiškovih bratov, se je odigraval sličen prizor onemu, o katerem nam poroča sveto pismo. Gospodove besede so ljudstvo tako očarale, da je nekega dne na vse pozabilo in mu sledilo v puščavo. Ko jih je zapazil, je dejal: "Kje hočemo dobiti kruha za nje? Tako jih ne smemo odpustiti, bi od lakote pomrli." Na kar jih je čudežno nasitil.

Tudi Frančišek si je dejal, ko je videl celo take siliti v samostan, ki so bili nujno navezani na svet: "Ne smemo jih pustiti praznih. Ti življenja žejni in lačni morajo dobiti kruha, sicer lakote in žeje pomrjejo v puščavi tega življenja."

Takrat je prvič začutil svojega Benjamina v srcu, ki je radostno poskočil, kakor mesijev predhodnik, ko sta se pri Marijinem obisku tete Elizabete prvič nevidno srečala. Dal jim je nekaj navodil, kako lahko tudi mej svetom redovno bogoljubno žive, in je s tem po svoje že vstanovil tretji red. Po svoje, pravim, ker tak je bil Frančišek, redovni ustanovitelj. Zunanost je bila njemu čisto postranjska stvar, za katero se ni brigal. Kakor je bil pozneje odklonil pismeno dovoljenje porcijunkulskega odpustka, tako je tu le na duha mislil, ne na meso in kosti kakih mojstersko izdelanih pravil.

Prvi tretjeredniki polni Frančiško-

vega duha tudi niso posebno pogrešali črke pravil. Čem bolj pa se je množilo njih število, mej njimi tudi takih, ki so imeli pač dobro voljo, a so bili še otroci v duhovnem življenju, ki jim je treba stolčka, da se nauče hoditi, tem bolj se je kazala potreba določenih pravil, ob katerih naj bi se vežbali za prost polet k Bogu na perutih ljubezni.

Zopet je bil kardinal Hugolin, ki je bolj vedel, kakšen je in kakšen ostane poprečen človek, kot Frančišek, ki je bil, vsaj Srafinski, samo eden. Kakor že prej za pravilo pravega ga je zdaj podregal tudi za pravilo tretjega reda. Nejbriž je bil zdaj kakor prej Frančišek malo razočaran, češ ali je res človek toliko reva, da se more samo ob takih bergljah bližati Bogu, ko bi se moral dvigati k njemu na lahkih perutih ljubezni! Toda, ker je bil ponižen zadosti, da se ni trdovratno zagrizel v svoje nazore in vzore, se je zdaj kot prej udal. Leta 1221. je v dvanajstih poglavjih napisal "Spomenico o načinu življenja v domačih hišah bivajočih spokornih bratov in sestra." V pisani suknjici teh prvih pravil, je tedaj to leto Frančiškov Benjamin stopil pred svoje starejše bratce, ki so ga kot kri iste krvi radostno pozdravili in od tlej šteli njegova leta, ko si do danes narastel že v starost patrijarhov.

Sicer ta pravila niso bila namenjena vsem spokornim bratom in sestram mej svetem, ampak so bila naslovljena samo onim v Faenzi, ki so jih najbrž pred vsemi želeli, vendar imajo očevidno več kot zasebni, krajevni značaj. Že predpis o novicijatu ali letu poskušnje, kar je značilno redovno, kaže, da je Frančišek s to "Spomenico" hotel celokupne spokorne brate in sestre dvigniti iz vrste bratovščin v vrsto redov. Če se kljub temu ni na vse obrnil, je znamenje, da je vpošteval različne

krajevne razmere, katerim naj bi se ta pravila še le prirojila. Nekateri skupščine so se te prostosti tudi poslužile, kar kažejo njih razna, ne bistveno spremenjena pravila, večina je pa že iz spoštovanja do svetega ustanovitelja kar po teh segla in si jih osvojila.

V splošnem in bistveno je ta prava regula ista, kakor še danes. V prvem poglavju je govor o obleki, ki naj bo priprosta in o življenju, ki naj ne bo posvetno veseljaško. Slednja štiri poglavja obsegajo navodila glede molitve in posta. Šesto poglavje predpisuje trikratno prejetje sv. zakramentov na leto. Sedmo mesečne shode in kolekte za vbobe. Osmo in deveto dela ljubezni do bolnih in rajnkih. Deseto vsebuje navodila glede testamenta, preobledenja ter pogojev za to, kakor tudi o letu poskušnje, ki se naj konča s pisano obljubo, vstrajati v redu do smrti. Enajsto prepoveduje sprejemati omožene brez dovoljenja moža. Dvanajsto pa odkazuje naloge ministrom in vizitatorju.

V poznejših letih se je to in ono, kar je imelo bolj časovni značaj, spremenilo, novim razmeram prilagodilo. Tako se je 1.1228, nabrž po vpljivu Gregorija IX. samega dodalo, oziroma spremenila, da naj udje mesečno sprejemajo sv. zakramente, da se naj pri mesečnih shodih očitno obtožujejo javnih pogrškov in da naj bo bratovstvo, “ki je je sv. Frančišek ustanovil” pod vodstvom njegovih bratov prvega reda. Dve leti pozneje se je pokazala potreba strožje zabičati povrnitev tujega blaga in mejsebojne bratovske ljubezni. Pa ti dostavki in popravki so že po par letih padli. Posegli so naj po celotnem Frančiškovem pravilu, samo, da so je razdelili na dvajset poglavij. Po tej reformi oz. vrnitvi k prvotnemu pravilu, je tudi Frančiškov duh v tretjem redu zelo oživel. Nastopila je zanj doba živahnega razvoja. Sredi trinajstega stoletja najdemo cvetoče tretjeredniške provincije, z več ali manj podrejenimi skupščinami in provincijalom lajikom na čelu. Na splošnem

tretjeredniškem kapiteljnu v Bologni je bilo zastopanih 24 samo gornjeistalskih redovnih okrajn.

Leta 1289, je bilo papežu Nikolaju IV. tretjeredniško pravilo z nekaterimi dostavki na novo predloženo v potrjenje. To pot kot enotno pravilo za celokupni tretji red. Dne 18. avgusta istega leta je je papež slovesno odobril in potrdil. To je ostalo potem nespremenjeno do 1.1183., ko je navdušen tretjerednik papež Leon XIII. z večšo roko, kakor vedno in povsod, posegel vmes in mu dal pri nespremenjenem bistvu novo, času primerno obliko. Na videz je njegova reforma radikalna, v resnici je pa to le na zunaj, res le na videz. Vsa poglavja je združil v tri, oziroma v tri skupine. Prvo poglavje oz. skupina obsega vse, kar tiče sprejem v red, drugo, kar zadeva leto poskušnje, tretje, kar spada v okove obljube. Nekateri predpise, ki so se mu zdeli za našo pomehkuženo dobo bolj strašilo kot vabilo v red, je omilil. Tako predpis glede redovne obleke, mesto katere zadostuje škapulir in pas pod navadno obleko. Nadalje je zljajšal tudi ukazane poste in molitve. Opustil je zastarelo prepoved, da udje ne smejo nositi orožja. Dodal je pa je pravilo, da morajo biti apostoli dobrega tiska.

Kako srečna je bila njegova, dasi ne bistvena reforma se kaže v procvitu tretjega reda, ki ji je sledil. Število njegovih udov je narastlo na tri milijone, kakor jih nima noben red ne Kristusov ne vragov, kakor so prostozidarji.

Pred nekaj leti so hoteli nekateri tretjeredniki in slabi poznavatelji bistva tretjega reda ne dvomin, da z dobrim namenom, reformirati njegov namen, se jim je obudila želja po socialnem redu, ki naj bi jih razbremenil. Ker so vedeli, da ustanovitev novega reda ni delo vsakdanjega človeka, so sprožili misel, da bi se že obstoječi tretji red v smislu njih želja preustrojil. Ta misel se je zdela tudi nekaterim našim simpatična. Papež Pij X. jo je pa po lastnem poznanju bistva tretjega re-

da in po prizadevanju kapucinskega kardinala Tuto y Vives-s 12. sept. 1912. odločno odklonil, kot tujo glavnemu namenu tretjega reda. Tako so tretji red, zvest svojemu prvotnemu namenu, lepo dalje razvija.

* * *

To bi bil v kratkem začetek in razvoj njega samega in sicer njegove zunanje obleke, ki mu jo je, že sv. Frančišek, njegov oče, za vse čase umeril.

Zanimivo bi bilo, ga zdaj spremljati še v razvoju njegovega delovanja. Žalibog, da o tem zaenkrat ni mogoče podati niti približno natanjčne slike. Manjka za to potrebnih podrobnih podatkov in jih bo tudi težko kdaj skupaj dobiti. Notranje življenje, katerega gojiti je njegov glavni namen, je po večini zabeleženo v knjigi življenja, ki nam je še s sedmerimi pečati zapečaten. V kolikor je prodrlo na zunaj, sem je z nekaterimi potezami orisal spodaj v drugem članku. Kar pa tiče socialno delo tretjega reda in njegovih udov, bi pa menda ti sami vsakemu, ki bi jih glede njega vprašal, najkrajše podobno odgovorili, kakor je nekaj trapist nekomu, ki je hotel od njega zvedeti za življenjepise svetnikov trapistovskega reda. “Mi sveto živimo,” se je odrezal, “za pisanje življenja naših svetnikov pa nimamo časa.” Da, podobno bi lahko tretjerednik odgovoril: “Mi delamo socialno, kar in kakor nam ljubezen narekuje, a ne pišemo, kar naredimo, da le Bog piše v knjigo življenja.” Par drobtin sem o tem pa zdolaj natresel.

Tudi tega ne smemo pozabiti, da je veliko obojnega tretjeredniškega dela prepisanega na tuje ime. Veliko njegovih najlepših cvetk se je pozneje skrilo za samostanjsko ozidje, kjer so še lepši cvele, ter razširjale vonjavo svojih del daleč preko samostanjskih zidin. Če beremo zgodovino različnih redovnih kongregacij, ki jih je zlasti ženskih skoraj nepregledno število, moramo res občudovati njih krasne sadove in vspehe na raznih poljih dobrodelja, ki so si je izbrale kot drugi glavni

namen. A pogledjmo globlje na gonilne sile, ki ustvarjajo ta dela, na duha, iz katerega poganjajo. Ali ni to duh sv. Frančiška, duh njegovega tretjega reda, katerega regulo ima večina teh kongregacij? Da, ves ta ogromni kapital del ljubezni, ki od dne do dne raste, je tudi tretjeredniški kapital.

Pa, kakor rečeno, kar tiče razvoja dela tretjega reda, ga ni mogoče v vse njegove podrobnosti zasledovati. Splošno lahko rečemo, da je bilo vse njegovo notranje in zunanje življenje in stremljenje odvisno od istega v prvem redu, od kar je pod njegovim vodstvom, ki pa ni bilo vedno tako samo po sebi umevno, kakor je danes. Že v drugi polovici trinajstega stoletja, zlasti za časa generalata sv. Bonaventure, je hotel tretji red hoditi svoja, od prvega reda neodvisna in od njega malo odobravana pota. Pozneje, v štirinajstem stoletju so si samostanski tretjeredniki, ki so se razvili iz svetnih, lastili vodstvo svetnega tretjega reda, vsled česar je nastal dolgoτραjen prepir, dokler ni bilo končno njegovo vodstvo prisojeno prvemu redu. Kar je že 1.1289 papež Nikolaj IV. določil, kakor sem zgoraj omenil. Večino svojega sedemstoletnega obstanka je vendar s prvim redom in pod njegovim vodstvom delil usodo solnčnih in oblačnih dni.

Kakor je pisana notranja in zunanja zgodovina prvega reda, tako je tudi tretjega. V obeh ste se vrstile dobi procvita in propada deloma radi notranjih, deloma radi zunanjih uzrokov. Če je v prvem redu vladalo živahno življenje, je tu-

di v tretjem. Kadar se je mlačnost in zaspanost vgnezdila v prvi red, je spal tudi tretji. Kjerkoli so razne kulturnobojne vlade prvi red vkovala v verige, ali mu zaprle samostane, povsod je bil istočasno tretji red v srce zadet. Kakor hitro se je pa prvorojenec sv. Frančiška, operiran po nožu kulturnega boja ozdravljen, vrnil na svoje mesto, se je pokazal takoj za njim tudi njegov mlajši bratec, tretji red Kamor je šel oni, tja mu je sledil ta, ter mu pomagal, kar in kjer je mogel.

V misijonih je bila njegova pomoč vedno posebno izdatna, kakor je še dandanes. To poglavje njegove zgodovine je brez dvoma eno najlepših, ker je pisano z mučeniško krvjo. Naj omenim poleg mnogih drugih le svete japonske mučence, med katerimi je bilo petnajst tretjerednikov oz. tretjerednic ter lepo število kitajskih mučencev tretjerednikov izza boksarskega preganjanja leta 1900. Po naših misijonskih poročilih se nahaja na raznih misijonskih poljih danes okrog 100.000 tretjerednikov, mej katere pa niso všteti oni, ki pomagajo kapucinom, katerih je tudi okoli 50.000. Samo v naših kitajskih vikarijatih jih je nad 5.000. Po nekem poročilu rajnega kit. misijonarja P. Leona Moeltner iz l. 1880. je bilo v vikarijatu Severni Santung takrat dve tretjini vseh vernih v tretjem redu.

Le podeželjske skupščine, ki niso pod neposrednim vodstvom prvega reda, ampak svetne duhovščine, imajo deloma svojo razvojno zgodovino, ki se ne sklada vedno z ono pr-

vega reda temveč bolj z župnijsko. Če je dušni pastir, ki ima samostojno skuščino tretjega reda, navdušen tretjerednik in se vsaj toliko zavzema za njo, kot za druga društva, mu cvete, je sol župnije. Ako jo pa smatra za neljubo dedščino po svojem predniku, za katero se malo ali nič ne briga, je pa seveda ne more biti posebno vesel. Kdor njive ne obdeluje, naj se nikar žetve ne veseli. Veliko teh podeželjskih skupščin je vzorno vojenih. Njih voditelji so zbl. arskim župnikom Vianeyem prepričani, da je tretji red od Boga izvoljeno sredstvo za нравni in verski prepoved župnije, zato se zavzemajo zanj. Še več jih pa životari, ker nimajo navdušenega voditelja. Največ je pač to krivo, ker jim je nekaj bolj tujega, recimo, ker so bolj njegovi očmi, ne očetje. Naj jim ga papeži še tako toplo priporočajo, očetovskega srca do njega jim ne morejo dati. Zato po deželi splošno ne bo nikoli posebno procvital. Brez dvoma bi pa lahko bolj, ako bi svetna duhovščina globlje prodrla v njegov duh in znala njegove skrite sile izrabiti. Da ga ne zna ceniti in v dušnem pastirstvu izrabiti, je pa tudi veliko kriv učni sistem po semeniščih, ki jih ne seznanjajo z njim. Po neznanem seve ni nikakega poželjenja.

Mi pa, starejši njegovi bratci, mu želimo, da bi še stoletja živel, cvetel, rasel. In smo tudi prepričani, da bo! ker, kar je Frančiškov duh rodil, ne pozna "marazma," nepozna ostarelosti, kakor tisto ne, kar je rodil duh Kristusov.

Pismo mil. g. škofa Trobca .D D. o III. redu.

ČASTITI IN DRAGI OČETJE.

Vaša miselj, da bi se priredil narodni kongres tretjega reda svetega Frančiška, bo gotovo našla vsestransko priznanje in podporo. Veliko dobro pripravljenih in dobro urejenih narodnih kongresov je nekaj, kar je bilo zelo potrebno za tretji red, da se bo ta občudovanja vredna naredba sv. Frančiška razširila kolikor mogoče vsepovsodipoceli deželi. Da Rim odobravatokonvencijotretjega reda, je jasno. Več konvencij bo najboljše sredstvo, da se bo pokrepilo to, kar se je že doseglo in da se bo videlo, kaj je še treba. Vzбудile bodo novo zanimanje za tretjeredniško vodilo in bodo veliko pripomogle, da se bo širil duh svetega Frančiška, katerega ravno sedanja doba tako občutljivo potrebuje.

Spolnovanje vodilatretjega redada je svetnemu človeku v resnici vso tolažbo in vso moč njegove svete vere v posebni veliki meri. Na terciarje, ki spolnujejo vodilo svetega Frančiška, bi namreč lahko obrnili besede sv. Pavla: “Kedorkoli bo spolnoval to vodilo, bo dobil mir in usmiljenje.”

Vodilo tretjega reda je kratka vsebina evangelija, je ključ nebes, je šola popolnosti, je ogledalo svetega križa, je knjiga življenja, je studenec tolažbe, je zagotovilo zveličanja, je lestva do nebes. Ena izmed največjih milosti, katero more Bog svetnemu človeku dati, je, ako ga pokrepi z vodilom in nasveti tretjega reda. Kdor namreč spolnuje vodilo tretjega reda in si prizadeva pridobiti duha svetega Frančiška, on je zagotovljen, da bo dosegel večno zveličanje.

Ako pa hočemo pokazati veliko korist vodila in nasvetov tretjega reda, jih lahko primerjamo perutnicam ptiča in kolesu pri vozu. Perutnice niso za ptiča breme. Nasprotno, pomagajo mu, da more letati od drevesa do drevesa z lahkoto. Kole-

sa ne naredo voza težjega, temveč mu omogočijo, da se more premikati z lahkoto in mirno. Tako so vodilo in nasveti tretjega reda perutnice, ki nam pomagajo, da moremo leteti proti nebesom, so kolesa, ki nam pomagajo, da moremo zlahkotonapredovatj na poti popolnosti. To je tudi želja matere svete cerkve in svetega Frančiška, da bi člani tretjega reda rabili terciarsko vodilo v to, da bi

toliko lažje dosegli večno zveličanje. Kot take pa ne vežejo pod grehom, ker sinovi in hčere III. reda ne vršijo tega iz strahu pred grehom in pred kaznimi, temveč to vrše prostovoljno, priganjani samo po serafinski ljubezni do Jezusa Kristusa.

Jaz sem prepričan, da bode ta narodni terciarski kongres veliko dobrega dosegel v mnogih ozirih. Naj bi pa pred vsem pokrepil duha

svetega Frančiška med člani tretjega reda in po njih, naj bi ga razširil na vse strani. Naj vzbudi novo življenje in gorečnost in naj doseže, da se praktično spopolni organizacija. Naredi naj nove načrte za delo, katero je treba še začeti in naj vse združi, da bodo vsi uspešno šli na delo v dosego dveh velikih namenov tretjega reda: posvečenje samega

sebe in pravo krščansko dobrodelnost. Bodite prepričani, da jaz iz srca odobravam vaše delo in bom z veseljem družil svoje molitve z vašimi, proseč Vsemogočnega, da naj blagoslavlja in vodi vaše hvalevredno delovanje.

Z najboljšimi vošili sem Vaš v Kristu

Jakob Trobec, Škof Lycopolski.

Tretji red in družina.

P. B. W.

Največji del svojega življenja človek preživi v družini. Kot otrok izide iz družine, kot deček ali deklica raste v družini in v njej doraste v postavnega mladeniča, krepko dekle. Potem se morda suče nekaj let sam za se. Naposled ustanovi novo družino, da v njej pričaka konec zemeljskega potovanja. Družina je pravi dom človekov. Družina je pa lahko kraj tihe sreče, lahko je pa tudi kraj nepopisnega gorja.

Dandanes je veliko družin nesrečnih. Zakaj? Poglejmo v take družine in zasledili bomo, da v njih ni doma vernost, pač pa grešno življenje, ki odganja Boga in njegovo pomoč od njih. Nad takimi družinami se izpoljuje Gospodovo žuganje: "Ako pa nočeš poslušati glasu Gospoda svojega Boga, da bi hranil in izpolnjeval vse njegove zapovedi in predpise, ... bodo nad te prišla vsa prekletstva. Preklet boš v mestu, preklet na polju. Prekleta tvoja žitnica, preklete tvoje zaloge. Preklet sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje, črede tvojih goved in črede tvojih ovac. Poslal ti bo Gospod lakoto in pomanjkanje in nesrečo nad vsa dela, ki jih boš opravljal. Nebo, ki je nad teboj, bo bro-nasto, in zemlja, ki po nji hodiš, železna.

Ozrmo se po svetu! Kaj zapazimo? Sovraštvo, laž in srd je povsod. V gorje je zakrita vsa zemlja. Vzdihuje ves človeški rod. Kje je rešitev? Ozdraviti bolno človeško družbo in pred vsem domače družine, iz katerih sestoji velika družina ali človeška družba, je izdatno sredstvo, tudi v prosvitljenem dvajsetem stoletju ravno zaničevani tretji red.

Dandanes po mnogih družinah gospodarj nezadovoljnost, nezastopnost, prepir, smrtno sovraštvo. Kje je vzrok, da med nekatere družine ne more in ne more posijati solnce sreče in blagostanja in zastopnosti in medsebojne ljubezni? Vzrok tiči

v tem, ker je marsikatera družina že v začetku svoje ustanovitve nosila v sebi bolno kal nesreče in nezastopnosti. Kaj dandanes mnoge mlade in vihrave ljudi pripelje v zakon, da si podajo roke k zakonski zvezi? Podla strast, lepota, sebičnost, bogastvo, vživanje, to je tisti magnet, ki privleče mlade pare skupaj.

Mnogi nevedno prejmejo zakrament sv. zakona brez priprave, brez molitve, z nevedno spovedjo in božjeronim sv. obhajilom. Zaradi tega Bog ne podeli poročencem nobenih milosti, ki so lastne zakramentu sv. zakona, da bi mogli zakonski svoje odgovorne dolžnosti natanko izpolnovati. Da bi vsaj sedaj, v zakonskem stanu popravili to, kar so preje zagrešili v samskem stanu! Da bi popravili to, kar so zagrešili, ko so stopili v zakon, s tem, da bi pa nadalje vestno izpolnjevali zakonske, stanovske dolžnosti, to jim še na misel ne pride. Preje v samskem stanu so zmirom iskali prilike, da so se sešli; sedaj v zakonskem stanu iščejo prilike, da se izognejo drug drugemu. Dvomljiva ljubezen jih je dovedla v zakonski stan. Sedaj take zakonske vedno bolj in bolj razdružuje divje sovraštvo. Može takih nesrečni zakonov zahajajo v gostilne, kjer popivajo, da pozabijo strašno gorje zakonskega jarma. Žene takih zakonov gredo tolažit žalostno srce k dvomljivim prijateljicam. Po takih obiskih se žena polagoma odtuji svojemu možu. Strašen je razdor nesrečnih zakonskih dvojic.

Vse drugače pa se živi v zakonu, kjer sta mož in žena vpisana v tretji red. Moža, ki je bil že kot mladenič v tretjem redu, njega je ravno tretji red obvaroval v samskem stanu grehov, ki skopljejo mnogoterim današnjim mladeničem grob njihovi častni in večni sreči. Za zakonsko tovarišico si je izbral krščansko, po-

šteno delavno, čednostno dekle.

Resno in vestno sta se z izvoljenko pripravljala na sveti zakon, molila sta, zavedajoč se, da je molitev vez med Bogom in človekom. Dobro sta opravila dolgo spoved. Zavedala sta se, da je prazno človeško delo brez blagoslova iz nebes, zato sta pokleknila pred tabernakelj.

Kot prava tretjerednika začneta vsak dan z molitvijo. Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo. Jutranjo molitev cenita. V jutro prebujena narava po svoje časti svojega Stvarnika. Ali naj človek, ki je krona stvarstva, zanemarja in odreka Bogu dolžno čast že v prvih trenutkih dneva?

Lovec nastavi puško na oko in dolgo meri, da čimbolj sigurno zadene. Tako se tudi tretjerednik pred vsakim dejanjem ozre proti nebu, da ne zgreši svojega namena, kot človek, kot katoličan, kot mož, kot družinski oče.

Večer nastane. Mir se naseli krog in krog. Slovesna tihota v naravi je večerni slavonspev Stvarniku. Srečna zakonska ne zamudita prilike, da se tudi onadva, ker sta delo srečno dokončala za ta dan, v večerni molitvi Bogu zahvalita za dobrote dneva. Vsak za sebe si misli, morda je pannoncjošna noč zadnja v mojem življenju. Kaj lahko se pripeti, da se prebudimo v večnosti. Zaradi tega tretjerednik, tretjerednica, izprašuje svojo vest in napravi vsak večer boljši načrt za drugi dan, da hoče bolj vestno izvrševati dolžnosti do Boga, do svojega bližnjega, do otrok, do svojega stanu.

Zakonska morata nositi breme zakonskega stanu, doživita več temnih kot jasnih dni, pa ne obupujeta. V tretjeredniški družini ima križ častno mesto. Po besedi sv. Avgušti- na jima razpelo ni samo smrtna postelj Jezusova, ampak križ jima je šola, prižnica Odrešenikova. Po zgledu sv. Frančiška, ki je najraje

preklečal pred sv. križem, se tudi onadva rada bližata križu. V šoli križa se učita neomejene božje ljubezni do človeka. Iz strašne smrti Jezusove na križu zamoreta sklepati, kako grozovito kaznen zasluži greh. Pri pogledu na križ se spomnita, da je človeška duša vredna cene krvi Gospodove. Ozir na križ, na Moža bolečin, na nedolžno Jagnje odstrani grenko žalost zakonskih, obup zgine, trpljenje se izpremeni v radost, bol v srcu lahko nosita in bridkost postane sladka.

Sreča zakonskih so otroci. Dobro vzgojeni otroci so največja sreča starišev, so krona družinske sreče. V zavetju družine mora rasti in se vzgajati otrok. Tu mora dobiti prve nauke in si prisvojiti tisto značajnost, ki mu je potrebna za poznejše življenje. Toda kdo ne opazha, da družina, oziroma stariši, mnogokrat ne izvršujejo te svoje vzgojne naloge, da nastane za marsikatero otroke prava kriza, ki jim odtegne to naravno oporo in jih izroči zgodnji pogubi. Starišem vzgojiteljem nudi ravno tretji red veliko sredstev, da postanejo krepotni, in zares pobožni, česar tako zelo potrebujejo pri vzgoji otrok. Starišev vzgojitelji morajo biti modroodločni, da otrokom že v zorni mladosti strejo njihovo samovoljnost in jim ucepijo vbojnost. Stariši, ki so modro pobožni, pokorni vodilu tretjega reda, si bodo znali vzgojiti pošlušne, vbojne otroke. Stariši tretjeredniki, ki nimajo veselja na svetni mečimernosti, na svetnih zabavah, bodo znali vcepiti svojim otrokom pravega krščanskega duha, duha, ki jih bode nagibal, da si bodo v življenju znali odreči marsičemu sicer dovoljenemu.

Prevažen činitelj pri vzgoji otrok je dober zgled. Stariši-tretjeredniki, ki se trudijo, da dajejo lep zgled celi fari, bodo še posebno v spodbudo svojim otrokom. Oglejmo si vzorne tretjerednike, vzorne vzgojitelje

svojih otrok. Sveta Elizabeta, varuhinja tretjega reda, je tako sveto vzgojevala svoje otroke, da sv. Cerkve eno izmed njenih hčera časti kot blaženo. Sv. Ludovik, francoski kralj, goreč tretjerednik, kako lepo je vzgajal svoje otroke. Bil je kralj velike Francoske, imel je mnogo vladarskega posla, a je našel vsak dan toliko časa, da je skupno molil s svojimi otroci, sam jih je nadzoroval, in jih navajal k pobožnosti. Ali se homo čudili, da so se izrazili pokojni papež Leon XIII., da se bode svet katoliško in npravno prenovil, ako še bode tretji red razširil, okrepil, začel procvitati. Da, prenovil, zboljšal se bode zmešani svet ravno po vzornih očetih tretjerednikih, po vzornih materah tretjerednicah.

Tretjeredniška družina je vestna v izpolnjevanju nedeljske službe božje. V nedeljo pri sv. maši da Bogu, kar je božjega in Bog da družini med tednom svoj sveti blagoslov. Pridigo še tako strogo sprejme vzgledna tretjeredniška družina kot božjo besedo, kot ogledalo, v katerem človek vidi svoje napake in madeže. Pridigo smatra kot božjo besedo, ki kakor rosa ali dež blagodejno namaka suho dušo kristjano in jo stori rodovitno. Vzglejna tretjeredniška družina se nadalje zaveda vzvišenosti sv. maše, ki je po besedi sv. Frančiška Saleskega središče krščanske vere, srce pobožnosti, duša bogoljubnosti, nedopovedljiva, skrivnost, ki obsega brezno božje ljubezni in se po njej Bog dejansko s človekom združuje ter mu na odličnem način deli svoje milosti in dobrote.

Največjo milost pa deli Bog, pričujoč v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. Sv. Evharistija je skrivnost naše vere. Kristus v Evharistiji je studenec nadnaravne moči, ki se javlja v čednostnem življenju. Vsa nadnaravna življenska moč prihaja od Kristusa. Lahko tedaj slutimo, kako važna je za versko, čednostno

življenje presv. Echaristija, v kateri je Gospod resnično pričujoč, v kateri obnavlja svojo daritev za nas, v kateri se združuje z nami kot neusahlji vir življenja. Kaj sledi iz tega za praktično življenje tretjerednikov? Kdor hoče ostati v Kristusu, kdor hoče napredovati v čednostih, mora prejemati sv. obhajilo, o katerem piše sv. Pavel: “Kelih blagoslovljenja, ki ga blagoslovljamo — ni li deležnost krvi Kristusove? Kruh, ki ga lomimo ni li deležnost Kristusovega telesa?” (1 Kor. 10, 16.)

Križ in altar, altar in obhajilna miza, to je pot, po kateri nam prihaja moč za nadnaravno življenje. Tega se zaveda tretjerednik in tretjerednica, zato pozna dvojno pot, h križu in k obhajilni mizi in tukaj se solnči v žarkih božjega duhovnega solnca in lahka ter jasna mu je pot skozi viharje življenja.

Krščanski očetje, krščanske matere. Po možnosti smo spoznali, da ima tretji red vzvišeno nalogo človeško življenje preosnovati preustrojiti na evangeljski podlagi. Pravi tretjerednik ni tisti, ki dnevno odmoli redovno molitev, dvanajstkrat očenaš, ki nosi redovno obleko, pas in škapulir, ki šteje odpustke in vesoljne odveze in papežev blagoslove, — pravi tretjerednik je tisti, ki ima poleg teh zunanosti gorečo ljubezen in pobožnost do Boga, da je iz srca ponižen, moder v besedi, da se pokori in zatajuje za svoje in drugih pregrehe ter ima odkritosrčno dejansko ljubezen do bližnjega.

Prizadevaj si Bogu služiti in Boga iskati, ne pa sebe. Boga se boj in ne glej na ljudi. To je celi človek, to je značaj, kakoršnih potrebuje naša zbegana doba.

Serafinski očak sv. Bonaventura pravi: “Rešitev vseh težkoč je Kristus.” Kadar bo Kristus zavlada v naših srcih po vodilu tretjega reda, potem bo srečna družina, srečna človeška družba, srečen naš milij narod.

Tretji red in župnija.

K.

Katoliška župnija brez cerkvenih društev je človeško telo brez zdravih udov. Zato je zlasti sedaj nujno potreba, da vsak župnik razvrsti svojo župnijo v krepko organizirano vojsko, vsak stan za se, vsaka starost za se, različne bratovščine itd. Vse to zanaša njegove nauke, katere deli nedeljo za nedeljo svojim duhovnim otrokom v širše mase, v posamezne družine in posamezna srea. Ta društva mu pomagajo pri pospeševanju češčenja sv. Rešnjega Telesa, pri pogostnem prejemanju sv. zakramentov, pri češčenju Marije, pri vzgoji dobrih mater, pri vzgoji katoliških mož, mladine i. t. d.

Med vsemi organizacijami pa je najlepša organizacija, ki ni navadna bratovščina in ni navadno društvo, temveč je **red — tretji red sv. Frančiška**, red sv. Frančiška za svetne ljudi.

Ako imajo že razne bratovščine in razna cerkvena društva namen pospeševati duhovno čednostno življenje, ima tretji red to za svojo posebno nalogo in ima poseben vpljiv na one, ki se mu pridružijo. Člani so redovniki, samo da ne žive skupaj v eni hiši, v enem samostanu, temveč zunaj. Zato imajo posebne dolžnosti, katere, ako jih vestno verše, jih delajo v popolne, dobre katolike, kakoršnih si želi vsak župnik.

Navadno velja prepričanje, da je tretji red samo za "ta pobožne", ali morda celo za "ta prav pobožne."

To prepričanje je seveda napačno, katerega so krivi med Slovenci nekateri slabi člani in članice, ki so s svojim slabim zgledom silno veliko škodili tretjemu redu, da je postal med Slovenci predmet zasmeha in pohujšanja. Zato pa, kjer se ne vodi tretji red pravilno in se udje ne drže vodila, je bolje, da ga ni.

Vendar tretji red je zlasti za sedanje čase silno velike važnosti. V vsaki župniji, kjer bi ga duhovni pastir ustanovil, je in mora biti njego-

va desna roka, kajti pravila nalagajo članom pred vsem veliko in posebno spoštovanje do duhovnika, nalagajo jim posebno pokorščino do duhovske oblasti, gorečnost v prejemanju sv. zakramentov, gorečnost v delu za vse, kar je v zvezi s cerkvijo. Tretjeredniki morajo biti v vsem tem prvi in zgled celi župniji.

Kot zvesti sinovi sv. Frančiška so dolžni ljubiti skromnost in uboštvo. Tudi če so premožni, morajo strogo izvrševati duh uboštva. Zgled morajo biti v tem vsem, ki jih poznajo. Znani morajo biti po posebni darežljivosti za reveže in za cerkev.

Glavni vzrok verskega odpada marsikje je darilo prevelika žeja po denarju. Za denar je vse na prodaj. Prav nič stariši ne vprašajo, kaj bo iz otrok, ako jih zanemarjajo ako živijo v krajih, kjer ni ne cerkve, ne šole. Vendar prav nič jim to ni mar. Njim se gre samo za denar! Če zaslužijo, pa so zadovoljni.

Zopet drugi stariši si napolnijo hišo z "bordarji." Da si mati na ta način pridobi nekoliko dolarjev, pustijo v hiši pohujšanje, ne more ne v cerkev, ne more moliti, za otroke dostojno poskrbeti nič! Vse je nič ne briga, samo da se denar dobi.

In tako bi našli lahko brezštevilne stvari, slučaje, kjer se vidi, kako je v resnici ljudstvu samo za denar.

Denar je potreben za vsakdanje življenje. Tega nihče ne zanika. Toda neredna ljubezen do denarja, da se denar predpostavlja vsem drugemu, tudi najsvetejšim stvarim tudi največjim dolžnostim, da more vse služiti samo dolarju, to je gotovo veliko zlo. Zato pa tretji red zahteva od članov posebno duh uboštva. Sv. Frančišek je zahteval od svojih otrok, da so mu zlasti v tem podobni. Kaj čuda, da so sveti oče in vsi škofje zadnje čase toliko priporočali to organizacijo vsem katolikom, kajti ako bi se res ta duh razširil, koliko gorja in bede bi se preprečilo na svetu. Delavstvo je nezadovoljno!

Zakaj? Zato ker nekateri bogatini postavljajo delar nad vse drugo. Več jim je dolar, kakor delavčevo življenje, kakor delavska sreča. Radi denarja so popolnoma izgubili vsak človeški čut ljubezni.

Duh pokorščine je duh svetega Frančiška, je duh, ki mora vladati v tretjem redu. Oblast je od Boga. In vsaki postavni oblasti smo dolžni pokorščino ako ukazuje pravično in ni proti naši duši. Upor proti Bogu in proti vsaki oblasti je danes duh sedanjega časa. To se opaža med narodi po državah, to se opaža po cerkvenih občinah, to se opaža pa tudi po družinah. Tretji red ima strogo dolžnost ta duh ponesti nazaj med svet, v srca v družine in v župnije.

Duh skromnosti in poštenosti! Kaka je sedanja noša žensk! Vse teži samo za tem, kako bi bolj vzbujale pohlepnost in pohotnost, nesramnost. Kako se širijo strašne hudoobje! Kako se mladina pogreza v strašne grehe grešne navade, ki jim izmozgava življenske moči! Kako so okužena gledišča, javni časopisi, literatura, oglasi, vse, vse nosi na sebi pečat strašne javne pohotnosti in pokvarjenosti.

Tretjeredniki morajo biti tudi v tem lep zgled. Tretjerednica mora znati meje v obleki. Skromnost je ena izmed glavnih zahtev tretjega reda. Od vseh zahteva stanovsko čestost in sramežljivost.

Potem želja po vživanju po veseljih, po glediščih!

Vse to se bo omejilo, ako se razširi med ljudstvo duh sv. Frančiška, duh tretjega reda, ki je duh skromnosti in zatajevanja, nizkotnih strasti —

Potem pa glede duha pobožnosti, pogostega prejemanja svetih zakramentov! Vsaj je in mora biti tretjerednik glavni zgled v tem. Prvi mora biti, ki sledi povabilu duhovnika za razne pobožnosti. Vsakdanja sveta maša je njegova prijetna dolžnost.

Dva v resnici, neprecenljive vrednosti za vsako župnijo je, ako ima kanonično ustanovljen tretji red.

Da se ustanovi v kaki župniji tretji red, ni treba posebnih sitnosti. Pred vsem treba dovoljena od škofijstva. Ko je duhovnik dobil to dovoljenje, ga pošlje najbližnjemu frančiškanskemu ali kapucinskemu ali minoritskemu samostanu od ko-

der mu pošljejo vse potrebno.

Za vodstvo tretjega reda tudi ni treba veliko.

Predpisani so mesečni shodi, katere si morejo redovniki sami držati, samo da jim duhovnik daje sveto veseljno odvezo in druge male stvari, katere so zahtevane.

Ko smo razširili po naših slovenskih župnijah stanovska društva, ki

se v nekaterih krajih prav lepo razvijajo, bi bilo dobro, ako bi se gorečnejši katoliki združevali še v tretji red, ki bi bil pa krona vseh družih organizacij, kajti tukaj bi se naj pa shajal in združeval cvet pravih in vseh gorečih in navdušenih katolikov vsake župniji. Dal Bog, da bi tudi tu dosegli med nami ameriški-mi Slovenci, kake uspehe!

Pismo mil. g. škofa Koudelka D. D. o III. redu.

DRAGI ČASTITI OČETJE.

Sedemstoletni jubilej ustanovitve tretjega reda sv. Frančiška in mednarodni kongres terciarjev, ki naj dostojno proslavi ta dogodek v naši slavni domovini, je gotovo vir velikega veselja za vsakega člana slavne frančiškanske družine v Združenih državah, o tem sem prepričan. Ta dogodek bo posebno za ameriške tretjerednike začetek nove dobe. Tak narodni terciarski kongres po svojih novih bodrilih, katere bode dal in novem zanimanju, katerega bo vzbudil bo gotovo tudi v veliko korist in v veliko milost za vse vernike.

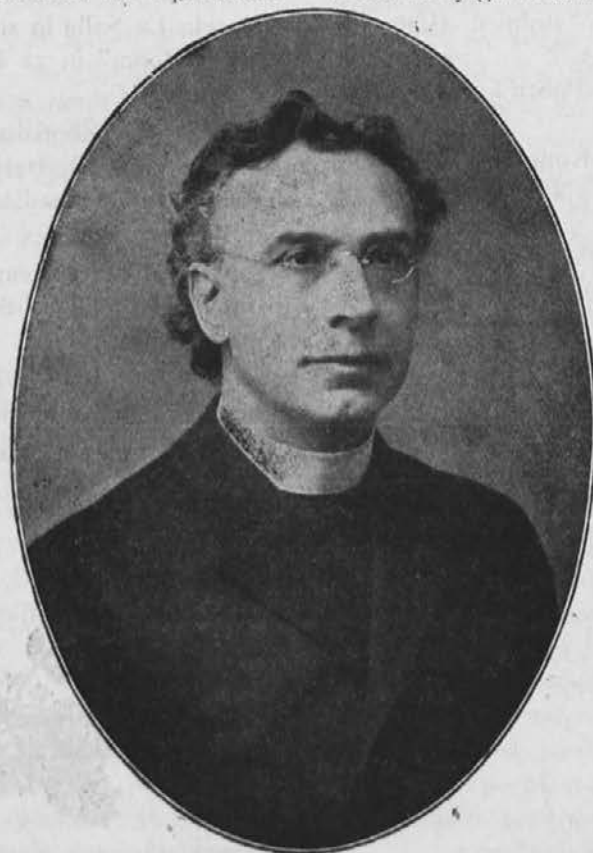
Tretji red svetega Frančiška ni potreben za zveličanje, vendar je gotovo, da pomaga vsakemu zvestemu članu zelo v dosego večnega zveličanja. Vsakemu novincu tretjega reda pravi duhovnik, ko sprejema njegovo obljubo v imenu cerkve božje. "In jaz pa ti v imenu božjem, ako boš spolnoval te stvari, obljubim večno življenje v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen."

Katere pa so te stvari, katere treba vršiti, da se doseže to večno plačilo? Nič posebnega, nič posebno težkega ne predpisuje vodilo tretjega reda. Tretji red ni ustanovljen za one, ki so že celi junaki v duhovnem življenju, ni za one, ki vrše stvari, ki so velike in občudovanja vredne. Mali v duhovnem življenju in ponižni, ti so ljubljenci svetega Frančiška, ubogega moža iz Asizi. On ljubi

one, ki so sicer skrbni za svoje dušno zveličanje, vendar pa z veseljem priznavajo pri tem svojo veliko revščino. Pri takih najde edino vse potrebne lastnosti za vse one, ki hočejo postati "vitezi pri okrogli mizi", in "služabniki Gospodovi". Ti edini so zmožni, da so "glasniki velikega Kralja," ki je zapustil nebesa, da je bil rojen v Betlehenskem hlevu, kot revno detice, v revščini in ponižnosti.

Stvari, ki se zahtevajo pri tretjem redu, toraj niso dela, ki bi prinašala

občudovanje ljudi. To so stvari, ki so poniževalne, katere moraš vršiti, ako hočeš zveličati svojo dušo, majhne stvari, katere je sv. Frančišek ljubeznjivo nabral za te iz evangelija, stvari, ki po milosti vsemogóčnega Boga in po moči cerkve prinašajo tebi tisočeren sad. Zato se nikar ne čudimo, ako se sedanji papeži ne utrudijo poživljati kardinale, škofe in duhovnike vsega sveta, naj poučujejo vernike o dolžnostih tretjega reda in kako lahko je spolnovanje vodila tretjega reda sv. Frančiška.

To so pa dolžnosti tretjega reda tako navadne in tako lahke, zakaj pa pri obljubi tretjerednika duhovnik novincu govori slovesne besede: "In jaz pa ti v imenu božjem obljubim, ako boš spolnoval te stvari, večno zveličanje."

Prvi odgovor na to vprašanje je, ker član, ki naredi sv. obljubo, obljubi spolnevati vodilo tretjega reda do smrti. Nič velikega, nič heroičnega ne obljubi, samo navadne in vsakdanje dolžnosti vsakega kristjana. Vendar pa imamo besede samega božjega Zveličarja, da bodo oni ki bodo zvesti v malem, bodo ne samo zveličani, temveč bodo sprejeli izvanredno veliko plačilo. Ako boš zvesto spolnoval vodilo tretjega reda, ti bo Bog rekel, kakor je rekel zvestemu služabniku v evangeliju: "Do-

bro, zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil. Pojdi v veselje svojega Gospoda!"

Še več! Po želji sv. Frančiška in želji sv. cerkve je sprejet vsak terciar po svoji obljubi v frančiškansko družino kot duhovni otrok za življenje in po smrti. Zato so tretjeredniki, ki zvesto spolnujejo te male dolžnosti kot člani frančiškanske družine, deležni popolnoma vseh velikanskih koristi in skoraj nevrjetnih duhovnik pomoči, ki prihajajo iz reda sv. Frančiška na vse sinove in hčere tega reda. Tako ima tretjerednik, ki ima dobro voljo, skoraj moralno zagotovilo večnega zveličanja in sicer radi svojega prizadevanja in radi pomoči, katero dobiva od družih. Spolnovanje vodila tretjega reda je ne-

kaka vstopnica v nebesa.

Kedo toraj ne vidi brezštevilnih koristi, ki jih deli tretji red? Bog blagoslovi delo, katerega ste se lotili in naj ga podpira tako, da se, bo začelo novo gibanje za čast božjo in zveličanje neumrjocih duš. Naj vaš mednarodni kongres doseže mednarodno njegovo organiziranje, skupno sodelovanje in obnovljeno ljubezen in gorečnost za tretji red. Jaz sem z Vami s srcem in dušo v vašem ne-sebičnem delovanju, katerega ste začeli, pokorni želji svete stolice in Vas z veseljem zagotovim svojih molitev in Vam pošiljam iz celega srca svoj blagoslov.

Vaš najodkritosrčnejši v Xtusu

J. M. Koudelka,
Škof Superiorski.

Vspored mednarodnega tretjeredniškega kongresa.

V nedeljo, 2. oktobra.

10:30 A. M.—Zbiranje delegatov v šolski dvorani stolnice. (Cass St. in Chicago ave.)

11:00 A. M.—Pontifikalna sv. maša v stolnici.

3:00 P. M.—Kongres v "Auditorium" gledišču. (Na Congress St. in Michigan ave.)

8:00 P. M.—Pobožnosti in govori v raznih cerkvah Chicaškega mesta. Za slovenske tretjerednike v cerkvi Sv. Štefana zborovanje).

V ponedlek, 3. oktobra.

8:00 A. M.—Pontifikalna sveta maša v stolnici.

10:00 A. M.—Zborovanje delegatov v Hotelu La Salle v "Conven-

tion Hall."

2:00 A. M.—Posebno zborovanje v Hotelu La Salle in sicer za moške v "Red Room" in za žene v "Convention Hall."

3:00 P. M.—Zborovanje duhovnikov in voditeljev tretjega reda v dvorani "Quigley nadškofijskega semenišča."

8:00 P. M.—Zborovanje delegatov in mož v Hotelu La Salle v "Convention Hall."

8:00 P. M.—Pobožnosti in govori v raznih cerkvah po mestu.

V torek, 4. oktobra.

9:00 A. M.—Pontifikalna sv. maša v stolnici.

11:00 A. M.—Zborovanje delegatov v Hotelu La Salle.

2:00 P. M.—Zborovanje delegatov v Hotelu La Salle.

8:00 P. M.—Slovesen sklep kongresa v stolnici Najsvetejšega Imena.

Vse pevske točke bode oskrbel sloveči cerkveni pevski zbor Sv. Antona iz St. Louis, Mo.

Vsi tretjeredniki kakor tudi vsi prijatelji se vabijo na te slavnosti. Vsak kedor hoče izvedeti, kaj je tretji red v resnici in kako velikanska organizacija je to, naj se udeleži teh posvetovanj. Vstopnice kakor za stolnico tako za dvorano se dobe tudi pri našem uredništvu.

Socijalni pomen tretjega reda.

H. B.

Vem, da bo pri tem naslovu ta ali oni z ramami skomizgnil in sam pri sebi prav po ameriškemu dejal: Well, tretji red z armado žensk ima toliko socialnega pomena, kot srednjeveška ženska križarska vojska. To se pravi nič. Jaz pa pravim, da tisti, ki je takih misli, ali ne pozna tretjega reda, ali socialnih potreb, ali niti enega, niti drugega. Takim bodi še enkrat s povdarkom povedano, da je dani naslov prav resno mišljen. O socialnem pomenu tretjega reda hočem govoriti, a ne o tistem, ki ga je imel takrat, ko je še poln mladega Frančiškovega duha, kot reformator nastopil pot mej tedanjo razdrapano človeško družbo. Za zgodovino njegovega socialnega pomena, če tudi le delno, bi bilo treba knjige, ne kratkega članka. Le današnji socialni pomen hočemo imeti pred očmi.

O čem pa moremo reči, da je socialnega pomena? O vsem, kar nam more na kateri koli način pomagati, rešiti še vedno odprto socialno vprašanje. Toda kaj prav za prav je socialno vprašanje, o katerem se toliko govori in piše, v čem obstoji? Socialno vprašanje kot tako, ni vprašanje, ki bi naravnost zadevalo posameznega človeka. Ne vpraša se, kako zadovoljiti in osrečiti človeka, ampak kako zadovoljiti in osrečiti človeštvo, tedaj ne tega ali onega, vsaj v prvi vrsti ne, ampak celo človeško družbo, ki se z latinsko besedo imenuje societas, odtod socialno vprašanje.

Da današnja človeška družba ni zadovoljna, ni srečna, ve vsak. Ali ste kdaj gledali, kako so doma mati — oprostite primeru — svinjam dajali jesti? Komaj so odprli "vavtaro" so se hotele vse kruleč vreči v škafo. S težavo so jih toliko vrgli nazaj, da so jim pomije zlili v korito, pa še to le preko njih ušes in rivecev. Kako požrešno žlampanje in klanje se je potem mej njimi začelo.

Katera ni hotela imeti oklanih ušes, je morala biti ob svojem. Ni li v današnji človeški družbi podoben boj za korita in za to, kar je v njih, tem srditeljsi, čim neolikanejša je? Vsak bi najraje sam vse pospravil. Kdor se skuša približati drugemu, da bi po bratovsko delila, ga nahruili in okolje, da, če je skromen, ponižen in boječ, raj sline požira, kakor surovosti. In vendar je Bog mizo za vse pogrnil, za vse obložil. Kot bratje in sestre, kot otroci enega očeta naj bi sedeli okrog nje, po potrebi vživali božje dani in hvalili dobrotljivega nebeskega očeta, ki res očetovsko skrbi za nje.

Kako iz te koritarske človeške družbe napraviti družino, ki bi v bratski slogi in ljubezni sedela okrog mize in vsakemu pustila k skledi, iz ljubezni, kakor mati otroku, v tem obstoji socialno vprašanje. Do danes, kakor vemo in vidimo, to vprašanje, vsaj dejansko, še ni rešeno. Popolnoma najbrž nikoli ne bo. Človek je po grehu preveč jaz, da bi mu bil tji tako pri sreči, kot jaz. Zato tudi pri naravni božji mizi ne bodo nikoli vsi imeli enakih žlic. Da bi pa eni s šefljami pobirali mast, drugim pa ne pustili niti s kavino žličko srebati kakega nezabeljenega kropa, kakor se danes godi, to pa ni nikjer rečeno, da mora tako biti. Nasprotno! Vsi vemo, vsi čutimo in smo prepričani, da bi bilo lahko, da tudi mora biti drugače, boljše, pravičnejše, se je že veliko poskusilo in se še poskuša. Vendar o kakem izdatnem izboljšanju kričecih družabnih razmer ne vemo veliko.

Zakaj ne? Deloma zato, ker mnogi socialni politiki, ekonomski, ali kako se že vse imenujejo, socialnega vprašanja sploh ne razumejo in ga zato tudi prav rešiti ne morejo. Deloma pa zato ne, ker četudi so vprašanje, kakor pravimo teoretično, ali na papirju, prav rešili, te rešitve ne morejo, ne znajo dejansko uveljaviti.

S samo teorijo, s samo rešitvijo socialnega vprašanja na papirju je pa družbi tako malo pomagano, kakor lačnemu gostu s samim "špajzocetelnom." Ona želi dejanske rešitve socialnega vprašanja, ki jo tlači kakor mora, da ji ne pusti do sape.

Oni sociologi, ki vidijo v človeštvu le čredo višje razvitih živali, menijo, da bo socialno vprašanje povoljno rešeno, kadar se bo posrečilo raznim nagonom posameznega toliko ugoditi, da ne bo drugi, ki ima iste pravice, oškodovan in prikrajšan. Na ta način socialnega vprašanja niti na papirju ni mogoče prav rešiti. Recimo, da bi se dalo brez prikrajšanja bližnjega zadostiti vsem nagonom vsacega posameznega. Bi li s tem prišli bližje rešitvi socialnega vprašanja? Niti za korak! Pač pa bi se na kilometre od nje oddaljili. Tako se lahko povoljno reši čredno vprašanje pri živalih, ki so v nebesih, kadar se site vležejo. Človek je pa navadno takrat, ko je vsem nagonom do sitega zadostil, če so človeški nagoni sploh kdaj siti, najbolj sit življenja, tako, da je mej takimi največ samomorivcev. O, kdor gre pri reševanju socialnega vprašanja brezbrizno mimo človeškega srca, z njegovim nadzemskimi težnjami, za tem takoj lahko zakličemo: Prijatelj, zašel si. Brez ozira na srce in njegove nadzemske težnje ter potrebe reševati socialno vprašanje, se pravi konec pavca na nogi mazati, da bi se ranjena pljuča zacelila.

Tej napaki so deloma zapadli tudi katoliški sociologi. Če beremo njih debele knjige in učene razprave o rešitvi socialnega vprašanja, bomo našli v njih vse polno globoko zamišljenih osnov in razpredenih programov, kako preosnovati razdrapano človeško družbo v srečno družino. To bi bilo vse lepo, če bi človeška družba hlastno segla po teh preosnovnih programih in si po njih uredila svoje družabne razmere. Te-

ga pa žalibog zastonj čakajo. Vsak socialni program zahteva od posameznih udov družbe žrtve v prid družbe, včasih prav občutne. Vsak je nekak operater lastnega jaz na ljubo ti. Operirati se pa človek še iz ljubezni do lastnega jaz ne da rad, čaka in čaka, odlaša in odlaša, da je mnogokrat prepozno. Še manj boste našli takih, ki bi bili pripravljeni drugemu odstopiti kaj svoje krvi ali kože. Darvinistični modroslovec Herbert Spencer je sicer učil, da pride čas, ko se bo človek v tacega dobrička razvil, da bo pel in plesal, ko bo nesel "fronke" plačat ali ko bo domovina od njega zahtevala davek krvi. No, danes še zastonj iščete taci in jih boste do sednjega dne zastonj iskali. Pač so naši fantje peli, ko jih je cesar hotel "k soldatom imet", a ko so kosarno zagledali so jokati začeli. To še v mirnih, kaj šele v vojnih časih! Takrat bi bil rad vsak fantič premlad, kj ne more še puške držati. Mnogi so si sami pognali kroplo v roko, da bi jim je ne bilo treba držati.

Preveč žrtev zahteva socialni program, tudi najboljši, da tak še več, od posameznika, da bi jih kar tako sam od sebe z neko lahkoto prevzel nase. Kaj tacega so zmožni le oni udie človeške družbe, ki jih prešinja globoka notranja zavest: moram, ne zato, ker to zahteva ta in ta socialni program, ampak zato, ker zahteva Bog po glasu moje vesti. Zato ne samo hočem vzeti, temveč celo rad hočem vzeti te žrtve nase, ki se mi nalagajo. Take ude človeške družbe na najdete zopet samo mej onimi, ki jih je roka božja in lastno sodelovanje notranje izklesalo, in preosnovalo kratko rečeno v značaje. Ko bi bili vsi, ali ko bi bila vsaj večina takih izklesanih značajev, potem bi naši sociologi lahko s svojih učiteljskih katedrov stopili mej ljudstve s socialnimi programi v roki, ter mu rekli: Ljudje božji, takole bomo uredili naše socialne razmere, pa se bomo našli v skupnem objemu kot bratje in sestre pri isti mizi, vsak s "ta veliko" žlico v roki.

A štejte okrog sebe take značaje. Prepričan sem, da vam bo še na rokah preostajalo prstov. Čekljubtemu hodijo razni sociologi s svojimi programi okrog in jih ponujajo, jih ponujajo zastonj. Na ta način je rešitev socialnega vprašanja nemogoča. Ne rečem, lahko se ta ali oni program, ali vsaj njega posamezne točke tudi s silo uveljavijo. Toda zgolj nasilna rešitev socialnega vprašanja ni nikaka rešitev, prej poglobitev. Družba, ki jo sila, zunanja sila skupaj drži, in urejuje mejsebojne razmere, sploh ni družba, ampak je čreda. Taka družba so tudi krave in teleta v hlevu in menažerija v parku. Družba mora imeti dušo, notranji pogoj življenja, podobno kot pozamezni človek. Ta njena duša je nevidna vez, katere eden konec je v Bogu, iz njega vodi v sree posameznika, odtod pa v sree bližnjega, pa zopet k Bogu nazaj. Ljubezen se imenuje, ki je duša vseh čednosti, zasebnih in socialnih, ter vez popolnosti. Ona gleda v bližnjem brata in sestro. Kot k takima se bliža, da ju objame, ter jima v slučaju potrebe velikodušno pomaga, ker ljubezen ima po besedah sv. Avguština vedno kaj dati.

Berite, pravim, knjige in razprave sociologov! Polna ušesa boste dobili samih gospodarsko ekonomijskih programov in preosnov. O notranji preosnovi posameznih pa celo pri katoliških socioloških pisateljih bore malo. In vendar je iz povedanega jasno, da je družbo brez družabnih udov preosnavljati isto, kot graditi prvo nadstropje brez pritličja. Razbit ribniški lonec se da zvezati v celoto, da drži, morebiti še delj kakor nov, ker črepinje se molče pritisnejo ena k drugi. Seve, ko vez odpove, se zopet sesujejo na kup. Razbita človeška družba se pa še tako ne da trajno zvezati, ker notranje nezadovoljen in razčvojen človek ni molčeča črepinja, ki bi mirno vstrajal ob drugem, ki je na znotraj nervozno razpoložen. Zato se nj čuditi, da se je ta za silo zezan lonec človeške družbe, ko je butil vanj vihar svetovne vojske, se-

sedel v črepinje.

Razočarani stoje zdaj razni sociologi ob tem kupu črepinj, v katere se je sesul s tolikim trdom grajen socialni red, ter gledajo nazaj in naprej. Nazaj, da poiščejo vzroke razsula, naprej, da bi nov dom bolj solidno gradili. Pri tem pregledovanju in razmišljanju so se enemu in drugemu že odprle oči, spoznal je, da je rešitev socialnega vprašanja mogoča le na trdni podlagi notranjega preropenja posameznih, ki tvorijo družbo. Ker se na to sploh ni, ali pa vsaj premalo gledalo, je prišlo mesto do rešitve, do poloma. Že se čujejo iz vrst graditeljev novega socialnega reda klicji po notranji preosnovi posameznika, brez katere ni rešitve socialnega vprašanja.

Naj navedem za pričo samo enega, ki je pa stotinam drugih govoril iz srca, ker odmevajo njegove besede po vseh naših socialnih listih. To je bavarski sociolog Rihard Oetli. On piše: "Čem nedostatnejša so se izkazala vsa zunanja sredstva za rešitev socialnega vprašanja, tem jasnejše mora biti vsem, da zavisi možnost njegove rešitve od gotovih pogojev, človekovega notranjega življenja. Nujno je za vse, da obrnemo pogled na znotraj, da tam odkrijemo socialno plat človeške narave. Odkritje socialne plati človeške narave pa še ne zadestuje, da bi se moglo začeti z rešitvijo socialnega vprašanja, ampak je treba še splošne značajnosti in srčne omike, ki te naravne socialne sile in vrednote za celokupno družabno življenje oplodi in v prid obrne. Socialno vprašanje se smatra za gospodarsko, pravno in duhovno zadevo. Toda še danes imajo mnogi njegovo gospodarsko plat za najvažnejšo, ker stoji v ospredju... Socialno vprašanje zahteva praktično, to je dejansko iz človekove notranjosti se razvijajočo rešitev. Ona je možna le na podlagi notranjega življenja vseh, ki hočejo socialno živeti, delati in občevati. Vsi poskusi, vravnati in vrediti družabno življenje samo na podlagi umskih količin in zunanjih programov, so preslabi, da

bi bilo možno od njih pričakovati trajno ugodne in zajamčene rešitve socialnega vprašanja. Samo globoko notranji človek najde v sebi obveznost, do sočloveka... Le s ponotranjenjem življenja človek pride do tega, da odkrije v sebi zakone družabnosti s sočlovekom in jih prizna za splošno obvezne v vsem socialnem življenju... Zato se mora socialno vprašanje smatrati tudi za vprašanje srca, ne samo ekonomije in prava. Da, ravno to mora danes veljati za prvo in najvažnejše. Iz srca in duha izvira moč ljubezni. Ljubezen vseh do vseh edina nam more roditi sreče in blagoslova polno rešitev socialnega vprašanja. Pristna krščanska ljubezen, kakor jo je Kristus učil, zapovedal in s svojim vzvišenim vzgledom kazal, mora vse socialno življenje posvetiti in si ga osvojiti. In ta ljubezen je močna zadosti..."

To je prava in moška beseda, ki naj bi našla mogočen odmev pri vseh, ki jim je res kaj na tem, da se končno vendar enkrat reši najnujnejše, socialno vprašanje. Ko bo, Bog daj, da bi kmalu, to prepričanje prodrlo mej vse socialne delavce, takrat se bodo morali nehote spomniti na tretji red, ki že sedem sto let na ta, edino vspešen način, rešuje socialno vprašanje, od znotraj na zunaj. On skuša najprej vsacega posameznega dvigniti do božjega objema, ker ve, da bo potem sam od sebe podal ljubezni toplo roko bližnjemu.

Tako je delal sv. Frančišek. On se je šele potem, ko je mogel reči: Moj Bog in moje vse, smatral za sposobnega, nastopiti kot reformator družabnega reda. A ne s kakimi socialnimi programi. Ti so mu bili tako tuji, z njimi si je vedel tako malo pomagati, kakor pastirček David v očetovi monturi pred dvobojem s Goljatom. Ljubezen je bila njegov živ in oživlajoči program. Te je sam ves žarel, zato mu ni dala miru, da bi se sam ob njej naslajal, ampak ga je gnala iz samote ven, mej omrzone ljudske mase, da še nje ogreje. Ker je sam gorel lju-

bezni, je zanetil tudi v srcih drugih, ne samo izvoljenih duš svojega prvega in drugega reda, ampak tudi v srcih najširših plasti ljudstva, ki se je zgrinjalo pod zastavo tretjega reda, mogočne kresove ljubezni. Na ta način je postal boljši socialni delavec kot par ducatov sociologov, ki imajo polne glave socialnih prenosov, a morda popolnoma mrzla srca.

V tem pomenu socialen je njegov tretji red. On ni hotel z njim vstanoviti kakega socialnega reda, kakor si ga moderni žele, katerega udje bi imeli kot glavni redovni namen, se gibati in delati na socialnem polju. Ko se je pred kakimi desetimi leti, zunanje socialno delo začelo po nekod tako pretiravati, da so redovnikom, ki niso z njimi kričali, očitali, da ne razumejo potreb časa, tedaj se je tudi sprožila misel, da bi se tretji red kot tak vpregel v voz socialnega dela. Toda papež Pij X. je v svojem odloku: "Tertium franciscanum ordinem" z dne 12. sept. 1912. odločno rekel: Ne! Nazaj k prvotnemu namenu tretjega reda, kakor mu ga je dal njegov vstanovnik, ki je: Lastna spopolnitev in posvetitev. Nekateri, ki se jim je zdela misel, iz tretje ga reda napraviti socialen red, lepa, so smatrali ta odlok za ozkosrčen, ter začeli tretji red, kot socialno moč, še bolj zapostavljati raznim družbam in društvom.

Niso razumeli ne Frančiška ne Pija. Upam, da ju danes, vsaj nekateri. Ne Frančišek ne Pij nista hotela udom tretjega reda zabraniti socialnega dela. Hotela sta le reči: Tretjeredniki! Najprej sami v šolo krščanske popolnosti. Ko se boste v njej naučili in navzeli dvojne, čiste, nesebične ljubezni, do Boga in bližnjega, potem pa le ven na delo za bližnjega. Sicer vas pa potem ne bo treba priganjati k temu, priganjal vas bo močnejši od naju, motor ljubezni v vaših srcih. Z imenovanim odlokom je tedaj Pij X. že pred devetimi leti zadostno jasno povedal, da je predpogoj vspešnega socialnega dela, lastno notranje spopolnenje, katerega duša je čista,

nesebična ljubezen, ki ne išče svojega. Tedaj isto, kar se raznim sociologom šele na razvalinah, ki jih je vojska za seboj pustila, začelo svitati.

Ne, tretji red kot tak ni in ne sme biti socialen red, njegov namen ni socialna temveč osebna prenovitev v Kristusu. Ker pa je ta, osebna prenovitev, pogoj, brez katerega ni socialne prenovitve, ker družba je namreč taka, kakoršni so njeni udje, moramo reči, da je tretji red eden tistih, ki polagajo primerno trden fundament za srečno in solidno rešitev socialnega vprašanja. Kdor zida na drugem temelju, zida v oblake. Pa ne samo v tem oziru je tretji red velikega socialnega pomena, ampak tudi zato, ker je šola najboljših socialnih delavcev. A zopet ne taka, da bi se v njej učilo socialno vprašanje kot glavni predmet. Ne! Glavni predmet v šoli tretjega reda je duh sv. Frančiška, ki je duh Kristusov, katerega višek je ljubezen. Ljubezen pa je socialna velenje, s katero se ne morejo meriti armade socialnih delavcev v modernem smislu, z vsemi plohami njihovih govorov, resolucij, člankov in programov.

Ljubezen je iznajdljiva, pravi sv. pismo. Njej ni treba globoko zamišljeni sedeti in tuhtati, kako bi se dalo temu ali onemu socialnemu zlu odpomoči, otreti bednim solze in jim zamašiti usta, iz katerih vro žalostinke, kakor Jeremiji na razvalinah jeruzalemskega tempelja. Ko drugi ob potu svojega obraza še kujejo načrte, je ona, od zgoraj razsvitljena, že na delu. Zgodovina Frančiškovi ustanov nam nudi za to dosti dokazov. Protj koncu srednjega veka so hotele razne krščene in nekrščene skopuške pijavke takim, ki so morali posojila iskati, kri izpiti. Do osemdeset odstotkov so zahtevale od posojila. Poleg tega pa še občutno kazensko globo, če kdo ni v roku, ki je bil navadno kratek, plačal. Oblasti si niso vedele pomagati, dasi tega brezčutnega izsesavanja niso odobravale. Tedanji socialni delavci so si belili glave in kovali načrte,

kako ljudstvo iztrgati iz krvoločnih krempljev teh pijavk. Najbrž se nobenemu teh niti sanjalo ni, da so rešitelji že tu, najmanj, da so v revnih frančiškanskih kutah, ki nimajo žepov za denar in tisti ki jih nosijo, ne smisla za denarne zadeve. Res je, da pod rujavo kuto zato tem prostjeje in močnejše bije srce za Boga in bližnjega, česar taki ne vpoštevajo. Ravno ta ljubezen je našla pot do rešitve tega zagonetnega vprašanja. Veliki sinovi sv. Franciška: sv. Janez Kapistran, sv. Bernardin Sijenski, sv. Jakob iz Marke, bl. Bernardin Feljterski, Bernardin Bustijski in veliko drugih, so začeli vstnavljati **ljudske posojilnice**, takozvane montes pietatis (gore usmiljenja), ki so dajale ljudem posojilo za malenkostno odškodnino, s katero so se pokrivali upravni stroški. Strašen halo je nastal mej pijavkami v izraelovem kraljestvu, ko so začutili, da jim nove frančiškanske banke vrat zavijajo. Glavni vstanovitelj teh posojilnic, bl. Bernardin Feljterski, ki jih je sam nad trideset vstanovil, oz. organiziral, ni bil varen življenja, ponovno so ga skušali spraviti s poti. Pa kaj se briga plameneča ljubezen za take nakane! Neustrašeno je šel dalje in vspel. Tako ljubezen rešuje socialno vprašanje.

Poglejmo v Nemčijo, kjer tretji red ne životari, ampak živi! Nemci so veliki v organizaciji in socialnem delu, to jim moramo in jim radi priznamo, čeravno tudi njih socialno delo ni samo čisto zlato. Eno polje krščanske dobrodelnosti pa se jim je do zadnjega desetletja vpiralo, kar niso mu mogli blizu. Kako podati roko onim zapuščenim revežem, ki raztreseni po družinah nimajo človeka, ki bi jim v boleznih in starosti kaj postregel, in onim družinam, ki imajo mater v stanovski ali bolniški postelji, mejtem ko ga ni, da bi za otroke poskrbel. Tudi na to so že dolgo prej mislili razni apostoli dobrodelnosti, a niso vedeli, kako temu vprašanju v okom priti. Tretji red ga je sijajno rešil. Leta 1911.

se je na poziv krefeldskega voditelja kapucina P. Marka prostovoljno priglasilo šest in štirideset požrtvovanih tretjerednic, da hočejo na to zapuščeno polje krščanske dobrodelnosti. Kako se je stvar pozneje razvila, naj nam povedo sledeče številke. Prvega jan. 1921 je štela "Tretjeredniška centrala za postrežbo po družinah" 107 sestra-tretjerednic. Od teh jih je bilo 69 stalno po družinah. Od 1. jan. 1920 do 31. dec. 1920 so stregle 1120 družinam. V celodnevni postrežbi so prebile skupaj 16441 dni, v poldnevni 1783 dni, v nočno 860 noči, v dnevno-nočni 138 dni in noči. Napravile so 3039 bolniških obiskov. Tako rešuje ljubezen socialno vprašanje.

Kakor rečeno, ni moj namen tu pisati zgodovine tretjeredniškega socialnega dela. Na navedenih dveh zgledih sem hotel le pokazati, da tretji red ne polaga le temelja za rešitev socialnega vprašanja, ampak šola tudi njegove najboljše reševalce, s tem, da jim inštalira v srcih motorje krščanske ljubezni, ki jih od znotraj gonijo ven na socialno polje. Takih socialnih delavcev danes svet najbolj potrebuje in ti imajo najlepše vspehe. Roke profesioniranih in plačanih socialnih delavcev se ljudstvo le z mešanimi čustvi oklepa, če je celo ne odklanja. Po tolikih prevarah je postalo nezaupno, češ to je vse samo "kšeft" in politika, če še ne kaj slabšega. Od ljubezni, ki ne išče svojega, toplo roko rado zgrabi, saj je tako redkokedaj prilika, jo zgrabiti.

Zato pa bi morali pri sedanjem žalostnem socialnem položaju nekaj tacega, kakor je tretji red, vstanoviti, če ne bi že njega imeli. Morda se bo to komu zdelo malo pretirajoče in tretji red precenjujoče povedano. A ne mislim nič pretiravati, nič precenjevati in sem prepričan, da tudi ne. V tem me potrjuje neko novejšo razveseljivo stremljenje mej nemškimi protestanti. Razumnejši in idealnejši med njimi so l. 1918 vstanovili "Visoko cerkveno združenje" in začeli izdajati svoje gla-

silo "Hochkirche," to je Cerkev visoko! namreč dvignjeno. Njih namen je na razvalinah protestantizma nekaj novega, solidnejšega pozidati, pravo Kristusovo cerkev prvih stoletij. Ta nova cerkev, ki jo hočejo precej po planu katoliške graditi, naj bi začela potem novo cerkveno življenje gojiti in sicer z ljudskimi misijoni, duhovnimi vajami ter čuje — z evangelijskim tretjim redom, ki se naj ustanovi. Udje tega reda naj bi z redovnimi obljubami prevzeli dolžnost gojiti molitev in krščansko dobrodelnost. Da, to imajo v načrtu.

Potemtakem menim, da nisem trdil preveč, da če bi mi še ne imeli tretjega reda, bi ga morali zdaj vstanoviti. Hvala Bogu, da nam tega ni treba in tudi nimamo moza, ki bi mu mogel vdihniti tako serafinsko dušo, kakor mu jo je vdihnil sv. Francišek. Za vstanovitev novega reda, ki hoče učakati sedemstoletnico, katero letos praznuje tretji red, je treba svetnika, ki ne rastejo za vsakj plotom. Zato se tega, ki ga že imamo, oklenimo, ker Francišek še živi v njem. Tistim, ki jim nič posebno ni pri srcu, bolj pri želodcu, veljajo besede slovensko-ameriškega župnika, ki je ob priliki sprejetja spreobrnjenec v katoliško cerkev dejal svojim zanikernim ovčicam: Kar ste vi zavrgli, to so ti pobrali. Tretji red, ki ga vi odrivate, bodo pobrali protestantje, kakor so ga že prej anglikani.

Toda ne! Mi upamo, da bo tudi mej slovenske socialne delavce v doglednem času prodrlo spoznanje, da imajo v armadi tretjerednikov mogočno zavezniško armado, duhovno kralj Matjažovo vojsko, ki jim bo po strtih okovih narodne sužnosti pomagala streti še vezi duhovne sužnosti. Ve pa! tretjeredniška krčdela, pripravite se, mobilizacija se bliža! Bojni rog vas bo kmalu poklical na plan, prepričan sem, da se boste skazala.

Ne, tretji red:

Pepelni dan ni dan več tvoj,
Tvoj je vstajenja dan!

Telephone: Canal 1614

VSTANOVLJENO 1888.

A. M. KAPSA

Slovencom priporočam svojo trgovino z železnino.

Pošteno blago — zmerne cene.

2000-2004 Blue Island Ave., Cor. 20th St. Chicago, Ill

Pridite in prepričajte se!

ZA NOTARSKA DELA

kakor prošnje za dobiti svoje sorodnike v Ameriko, razne kupne pogodbe, pooblastila, zaprisežene izjave in druge enake listine, se obrnite vedno na svoja rojaka in boste NAJBOLJE postreženi.

Tudi preiskujeva lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini. Posredujeva tudi v tožbenih zadevah med strankami tu in v domovini, izdelujeva prevode na angleški jezik in obratno, tolmačiva na sodnih in dajeva vsakovrstne navodila. Cene za delo nizke, informacije zastonj!

Pisma naslavlajte:

J. JERICH & M. ZELEZNIKAR

(SLOVENSKA NOTARJA)

v uradu "Edinost"

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

SEIZ BROTHERS

Priporoča vsem slovenskim duhovnikom svojo veliko izbirko nabožnih knjig v vseh jezikih, vseh cerkvenih potrebščin, kipov, podob, svetinjic i. t. d.

Priporoča se tudi vsem slovenskim društvom pri nakupu zastav in društvenih znakov.

21 Barkley Street, New York

Telefon: 5985 Barclay.

Katoliški Slovenci zavedajte se svoje dolžnosti in podpisajte!

"KATOL. ČASOPISJE."

ZA VSE LJUDI IN ZA VSE SLUČAJE.

Gotovo je, da imam največje prodajalne in najbolj založene z različnim blagom za slovenske gospodinje in gospodarje, pa tudi za ženine in neveste, ker imam fino pohištvo in druge potrebne reči.

PRVE SO GOSPODINJE, katere dobijo pri meni najboljše peči, preproge, linoleum, posodo, vozičke, zibe, blazine, omare in drugo.

GOSPODARJI VEDO, da imam raznih barv, železja, ključavnic, cevi za plin, stekla, korita in drugo vedno v zalogi.

NOČ IN DAN pa imam otvorjen pogrebni zavod z "AMBULANCAMI". — Trije ambulančni in bolniški avtomobili so vedno na razpolago, za vsaki čas, za vsako nesrečo ali bolezen.

Največji pogrebni zavod, v katerem izvršujemo vsa dela v vso zadovoljnost naroda.

Oba telefona noč in dan:

Bell: Rosedale 1881.

O. S. Princeton 1381.

Anton Grdina, Trgovec in pogrebnik
1053 E. 62nd St., Cleveland, O.

S slabim želodcem ni vspeha!

Dr. Orison Swett Marden, sloveči pisatelj pripoveduje: "Možgani do-
be veliko kredita, ki bi ga pravzaprav moral dobiti želodec. In prav ima.
Na tisoče ljudi je na svetu, ki se imajo zahvaliti za svoj uspeh v življen-
ju predvsem dobri prebavi. Kdor ima slab želodec in trpi bolečine, ne
more imeti nikdar popolnega uspeha. Najbolj zanesljivo zdravilo za slab
želodec je:

Zlata kolajna

San Francisco
1913

Veliko darilo

Panama 1916

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

Pripravljeno je samo iz grenkih rastlin,
korenin in lubja znane zdravilne vrednosti in
naravnega rdečega vina. Iščisti želodec, odpra-
vi vse snovi iz notranjosti, pospešuje prebavo,
vrne slast, ojači živce in celo telo. Za za-
prtje, slabo prebavo, glavobol, omotico, nervoz-
nost, pomanjkanje energije, splošno omemog-
lost, i. t. d.

Trinerjeva Angelika Grenka Tonika

je splošno odvajalno in zelo okusno sredstvo proti slabostim telesnega vstroja.

TRINERJEV LINIMENT

je izvrstno zdravilo, zelo močno, toraj uporabno za zunanja zdravila.
Oprostilo te bo revmatizma in trganja. Ako so tvoji udje otrpli, ali imaš
bolečine v hrbtu, ali si kak ud pretegnil ali svil, za otekline itd., ako si z
njim namažeš utrujene mišice ali noge potem, ko si se skopal, boš začu-
den čutil blagodejen vpljiv.

TRINERJEV ANTIPUTRIN je najboljši čistilec za zunanjo upo-
rabo: Grgranje, izpiranje ust, čiščenje ran, odprtini i. t. d.

V vseh lekarnah.

JOSEPH TRINER COMPANY

1333-1343 S. Ashland Ave, Chicago Ill

